

Aruanne • 2025

Välisturismi mõju Tallinna majandusele

Sisukord

3 Sissejuhatus

5 Tallinna turismi üldiseloostus majutusstatistika põhjal

- 5 Majutatute ja nende ööbimiste arv
- 12 Majutuskohad
- 13 Missugustes majutusasutustes eelistavad välituristid ööbida?
- 15 Majutatute reisi eesmärk
- 15 Võrdlus naaberpealinnadega

18 Tallinna väliskülastajate arv ja struktuur mobiilpositsioneerimise andmete järgi

21 Väliskülastajate kulutused ehk tallinna väliturismist saadav tulu

- 21 Väliskülastajate kulutused väliskülastajate uuringu järgi
- 25 Kui suure osa eestis tehtud väliskülastajate kogukulutustest moodustavad tallinna väliskülastajate kulutused?
- 26 Majutuskulutused
- 29 Tallinna väliskülastajate kogukulutused

31 Väliturismi majanduslik mõju

- 31 Metoodika lühikirjeldus
- 32 Turismile omastes ja turismiga seotud majandusharudes tegutsevate ettevõtete ja töötajate arv
- 34 Mõju müügitulule
- 35 Tööjõumaksud väliskülastajaid teenindavates majandusharudes

36 Kuidas mõjutab majandust 10 000 tallinna väliskülastaja lisandumine või nende arvu vähenemine?

39 Välituristide mahu prognoos kuni aastani 2040

- 39 Valitud lähenemine
- 41 Andmed, mudeldamisel kasutatud definitsioonid
- 42 Mudelite spetsifikatsioonid
- 42 Prognoositulemused
- 44 Tulemuste sobivus olemasolevate hinnangutega
- 45 Prognoosidest lähtuv vajadus majutusasutuste mahutavuse järele
- 47 Põhilised kasvuturud
- 48 Prognooside paika pidamise eeldused
- 48 Prognoositulemuste kokkuvõte

50 Kokkuvõte

- 52 Kasutatud allikad
- 53 Lisad

Sissejuhatus

Turism on üks maailma majanduse keskseid kasvumootoreid. Maailma Reisi- ja Turisminõukogu (WTTC) andmetel ulatus reisi- ja turismisektori kogupanus maailma sisemajanduse koguprodukti 2024. aastal ligikaudu 10,9 triljoni USA dollarini ning sektor toetas ligi 357 miljonit töökohta üle maailma, moodustades ligikaudu 10% globaalsest tööhõivest (World Travel & Tourism Council, 2024). OECD andmetel moodustas turismi otsene panus enne pandeemiat OECD riikides keskmiselt 4,4% SKP-st ja 6,9% hõivest ning enam kui 20% teenuste ekspordist. Kuigi COVID-19 pandeemia põhjustas rahvusvahelises turismis aastatel 2020–2021 järsu languse, oli taastumine kiire: 2022. aastaks oli rahvusvaheliste reiside maht taastunud üle 80% kriisieelsest tasemest ning OECD hinnangul saavutas globaalne turism 2024. aastal täieliku taastumise (OECD, 2024).

Pandeemiajärgne turism ei ole siiski taastunud ühtlaselt. Mitmed riigid seisavad silmitsi tööjõupuuduse, sisendhindade tõusu, geopolitiilise ebakindluse ja kliimamuutuste mõjudega. Rahvusvahelistes analüüsides rõhutatakse vajadust vastupidavama ja suuremat lisandväärtust loova turismisüsteemi järele, mis keskendub digipöördele, rohepöördele ja tööjõu arendamisele (OECD, 2024; WTTC, 2024).

Linnad on turismi arengute suhtes eriti tundlikud, kuna turismikoormus, eluruumide kättesaadavus, ettevõtluskeskkond ja linnaruumi kasutus lõikuvad kõige vahetumalt just linnalises ruumis. Tallinn on Eesti peamine rahvusvaheline turismisihtkoht, koondades suure osa välisküllastajate saabumistest ning turismiga seotud ettevõtetest ja töökohtadest. Turism mõjutab linna majandust mitme kanali kaudu: majutus- ja toitlustusettevõtted, transpordi- ja logistikasektor, kultuuri- ja loomevaldkond, jaekaubandus ning mitmed ärilised teenused sõltuvad olulisel määral välisküllastajate kulutustest.

Tallinna välisturismi majanduslikku mõju käsitleti viimati põhjalikumalt 2017. aastal. Vahepealne periood on toonud kaasa märkimisväärsed muutusi: pandeemia mõjud, majutus- ja lühirendi platvormide laienemise (nt Airbnb), muutused reisimotivatsioonides, turismiettevõtete tööjõupuuduse, rahvusvahelise konkurentsi tihenemise ning rohepoliitika mõju sihtkoha arendusele. Oluliselt on muutnud Tallinna turismistruktuuri ka Venemaa täiemahuline sõda Ukraina vastu, mille tagajärjel on Venemaalt pärit küllastajate osakaal järsult langenud. Kui 2017. aastal moodustasid Venemaa küllastajad ligikaudu 11% Tallinna välisküllastajatest, siis alates 2022. aastast on nende arv viisapiirangute, sanktsioonide ja vähenenud reisivalmiduse tõttu oluliselt kahanenud. Need struktuursed muutused loovad selge vajaduse ajakohastatud analüüsi järele, mis hindaks välisturismi rolli Tallinna majanduses 2025. aasta seisuga.

Käesoleva uuringu eesmärk on hinnata välisturismi rolli Tallinna majanduses, analüüsida pandeemiajärgset taastumist ning kvantifitseerida välisküllastajate panus töökohtade loomesse, maksulaekumisse ja ettevõtete käibesse.

Analüüs hõlmab perioodi 2018–2025. Külastajate arvu dünaamika on käsitletud kuni 2025. aastani, tuginedes mobiilpositsioneerimise andmetele, samas kui ettevõtete majandusnäitajad, väliskülastajate kulutuste uuring ning rahvusvahelised võrdlusandmed on kättesaadavad valdavalt kuni 2024. aastani. Perioodide erinevus tuleneb andmete avaldamise ajakavast. Lisaks hinnatakse väliturismi pikaajalist arengupotentsiaali, modelleerides välituristide ööbimiste arvu ja mitmepäevareiside kestuse võimalikku arengut kuni aastani 2040.

Analüüs põhineb mitmel andmeallikal. Turismiga seotud ettevõtete majandusnäitajad on koondatud Äriregistri ja Maksu- ja Tolliameti andmete põhjal, kasutades tegevusalade klassifikaatorit turismiga seotud ettevõtete määratlemiseks. Välituristide koguarvu hinnangud põhinevad mobiilpositsioneerimise andmetel, mida täiendavad Statistikaameti, Eesti Panga, Tallinna Lennujaama ning rahvusvahelise andmebaasi TourMIS andmed. Erinevate andmeallikate kombineerimine võimaldab hinnata turismisektori mõju nii külastajate mahu kui ka majandusnäitajate kaudu.

Uuringus leitakse vastused järgmistele põhiküsimustele:

- Kui palju kulutavad väliskülastajad Tallinnas ning kui suur on nende loodav turismitulu?
- Kui suure osa Eestis tehtud väliskülastajate kogukulutustest moodustavad Tallinna väliskülastajate kulutused?
- Kui palju on Tallinnas turismiga seotud ettevõtteid ja nendes töötajaid?
- Kui palju töökohti luuakse Tallinnas seoses väliskülastajate teenindamisega ning kui suur on töötajate keskmine tööjõukulu?
- Kui suur on Tallinna väliskülastajate panus Tallinna ettevõtlusesse läbi tööjõuloome, käibe ja müügitulu?
- Kuidas mõjutab Tallinna ja Eesti majandust (töökohti, maksude laekumist jms) 10 000 Tallinna väliskülastaja lisandumine või vähenemine?
- Kui suur on välituristide ööbimiste arv Tallinna majutusasutustes aastaks 2040 ning kui pikk on mitmepäevareiside kestus öödes aastaks 2040?
- Milline võiks olla hinnanguline Tallinna majutusasutuste tubade arv aastaks 2035?

Käesolevas aruandes kasutatakse mõistet *väliskülastaja* laiemas tähenduses, hõlmates nii ühepäevakülastajaid kui mitmepäevakülastajaid. Ühepäevakülastaja on isik, kes viibib Tallinnas kuni 18 tundi ilma ööbimiseta, mitmepäevakülastaja aga vähemalt ühe öö.

Tulemused loovad kvantitatiivse aluse Tallinna turismistrateegia ja majanduspoliitika kujundamiseks, võimaldades hinnata väliturismi mõju tööhõivele, maksutulule ja ettevõtete käibele ning kavandada sihipäraseid samme sektori konkurentsivõime ja jätkusuutliku arengu tugevdamiseks järgneval kümnendil.

Tallinna turismi üldiseloomustus majutusstatistika põhjal

Majutatute ja nende ööbimiste arv

Turismistatistikas peetakse üheks olulisimaks andmeallikaks majutusstatistikat, mida kogutakse vähemalt viie voodikohaga majutustevõtetest ja avaldab Statistikaamet. Tänu rahvusvaheliselt kooskõlastatud metoodikale on võimalik ka Euroopa (Liidu) riikide vaheline võrdlus. Lisaks, andmed on piisavalt ajakohased (kui andmed avaldatakse 36 päeva pärast aruandekuu lõppu). Tallinna kui turismisihtkoha üldiseloomustamiseks tuginetakse just majutusstatistikale ning eelkõige on vaatluse all (välisküllastajate) ööbimiste arv.

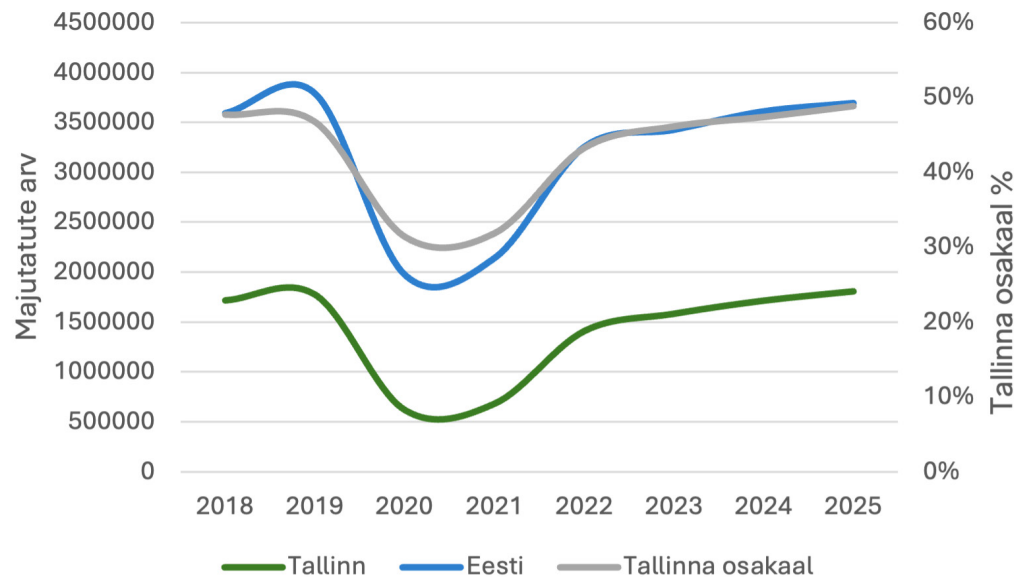
Majutusstatistika näitab, et Tallinn on jätkuvalt Eesti olulisim turismisihtkoht. 2018. aastal majutati Tallinnas ligikaudu 1,7 miljonit turisti, kes veetsid kokku umbes 3,1 miljonit ööd. Eestis kokku olid vastavad näitajad ligikaudu 3,6 miljonit majutatut ja 6,6 miljonit ööbimist. Seega moodustasid Tallinnas majutatud ligikaudu 48% kõigist Eestis majutatutest ning ligikaudu 48% kõigist majutatute ööbimistest (joonised 1 ja 2).

Aastatel 2019–2021 toimus nii Tallinnas kui ka Eestis majutatute ja ööbimiste arvu järsk langus, madalaim tase saavutati 2020. aastal. Sel aastal majutati Tallinnas ligikaudu 0,6 miljonit turisti ning tehti umbes 1,2 miljonit ööbimist, samal ajal kui Eestis kokku olid vastavad näitajad ligikaudu 1,97 miljonit majutatut ja 3,7 miljonit ööbimist. Tallinna osakaal Eesti näitajatest vähenes neil aastatel ligikaudu 30–33% tasemele.

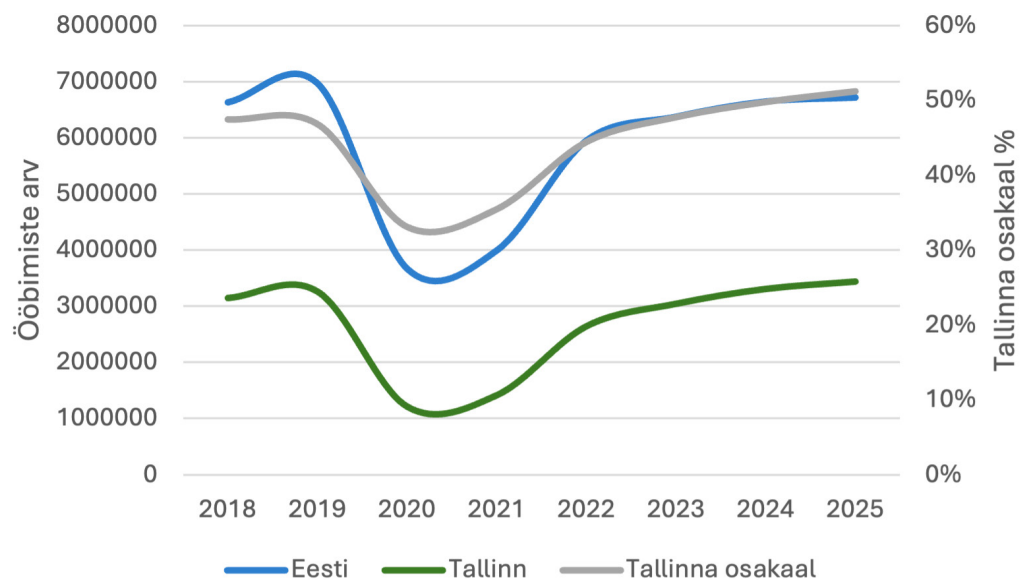
Alates 2022. aastast algas nii majutatute arvu kui ka ööbimiste arvu taastumine. 2022. aastal majutati Tallinnas ligikaudu 1,4 miljonit turisti ning tehti umbes 2,7 miljonit ööbimist, Eestis kokku vastavalt ligikaudu 3,0 miljonit majutatut ja 6,0 miljonit ööbimist. Järgnevatel aastatel jätkus kasv stabiilses tempos. 2025. aastaks ulatus majutatute arv Tallinnas ligikaudu 1,8 miljonini ja ööbimiste arv umbes 3,4 miljonini, samal ajal kui Eestis kokku majutati ligikaudu 3,7 miljonit turisti ning tehti umbes 6,7 miljonit ööbimist.

Kogu vaatlusperioodi jooksul kasvas Tallinna osakaal Eesti majutatute ja ööbimiste koguarvust pärast pandeemia-aegset langust järk-järgult. Kui kriisiaastatel langes Tallinna osakaal märgatavalt, siis perioodi lõpuks ületas see taas 50% piiri, viidates sellele, et taastumisjärgselt on majutusmahud kasvanud Tallinnas kiiremini kui teistes Eesti piirkondades.

Joonis 1. Majutatute arv Tallinnas ja Eestis ning Tallinnas majutatute osakaal Eesti näitajast, 2018–2025

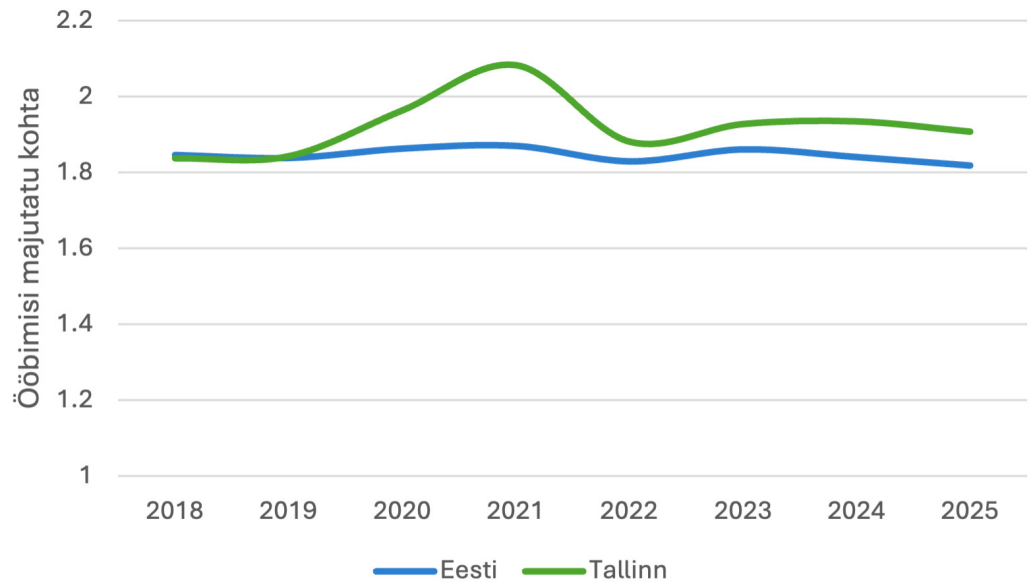
Joonis 2. Majutatute ööbimiste arv Tallinnas ja Eestis ning Tallinnas ööbimiste osakaal Eesti näitajast, 2018–2025

Ööbimiste arv majutatu kohta on vaatlusalusel perioodil olnud Tallinnas üldjuhul kõrgem kui Eestis keskmiselt (joonis 3). Aastatel 2018–2019 püsis näitaja mõlemas suhteliselt stabiilsena, jäädes ligikaudu 1,8–1,9 öö vahemikku.

Aastatel 2020–2021 kasvas ööbimiste arv majutatu kohta eeskätt Tallinnas, saavutades 2021. aastal kõrgeima taseme, ligikaudu 2,1 ööd majutatu kohta. See võis olla seotud asjaoluga, et rahvusvaheline lennuliiklus ja meretransport koondub peamiselt Tallinna, mistõttu karantiini- ja piirangute perioodil viibisid pealinna saabunud külastajad majutusasutustes keskmiselt pikemalt. Alates 2022. aastast näitaja Tallinnas vähenes ning stabiliseerus ligikaudu 1,9 öö juures, mis läheb kokku ka varasemate uuringutega. Eestis keskmiselt püsis ööbimiste arv majutatu kohta kogu perioodi jooksul suhteliselt muutumatuna.

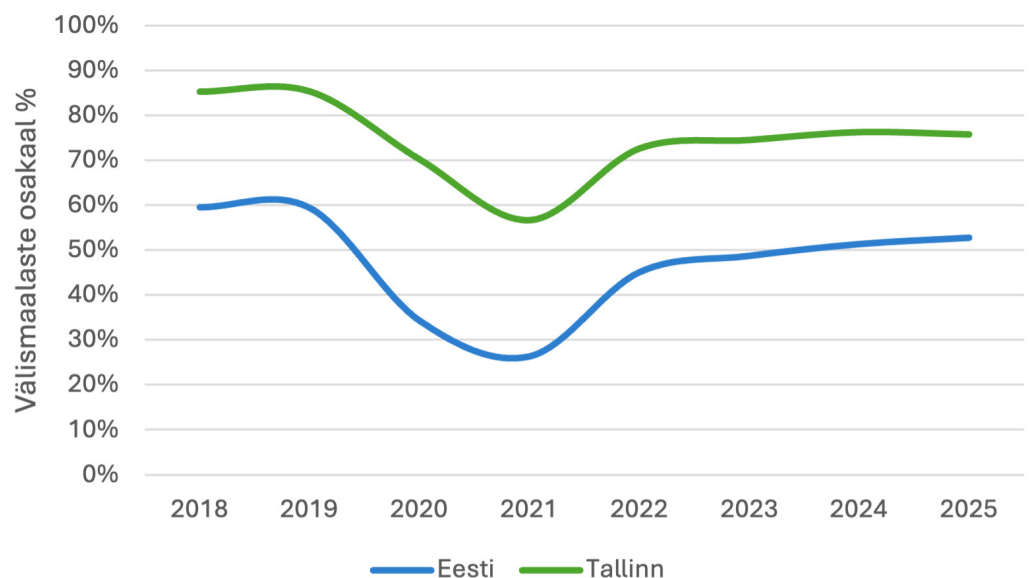
Joonis 3. Ööbimisi majutatu kohta Eestis keskmiselt ja Tallinnas, 2018–2025

Suurem osa nii Eestis kui ka Tallinnas majutatutest on vaatlusalusel perioodil olnud välismaalased (joonis 4). 2018. aastal moodustasid välismaalased Eestis ligikaudu 60% ja Tallinnas ligikaudu 85% kõigist majutatutest.

Aastatel 2020–2021 vähenes välismaalaste osakaal märgatavalt nii Eestis kui ka Tallinnas, kuid langus oli Eestis keskmiselt ulatuslikum kui Tallinnas. Seega oli välismaalaste osakaalu kõikumise amplituud COVID-19 perioodil Tallinnas veidi väiksem. Alates 2022. aastast on välismaalaste osakaal majutatute hulgas taas kasvanud, kuid jääb nii Eestis keskmiselt kui ka Tallinnas mõnevõrra alla perioodi alguse tasemele, mis viitab majutatud Eesti elanike arvu suhteliselt kiiremale kasvule.

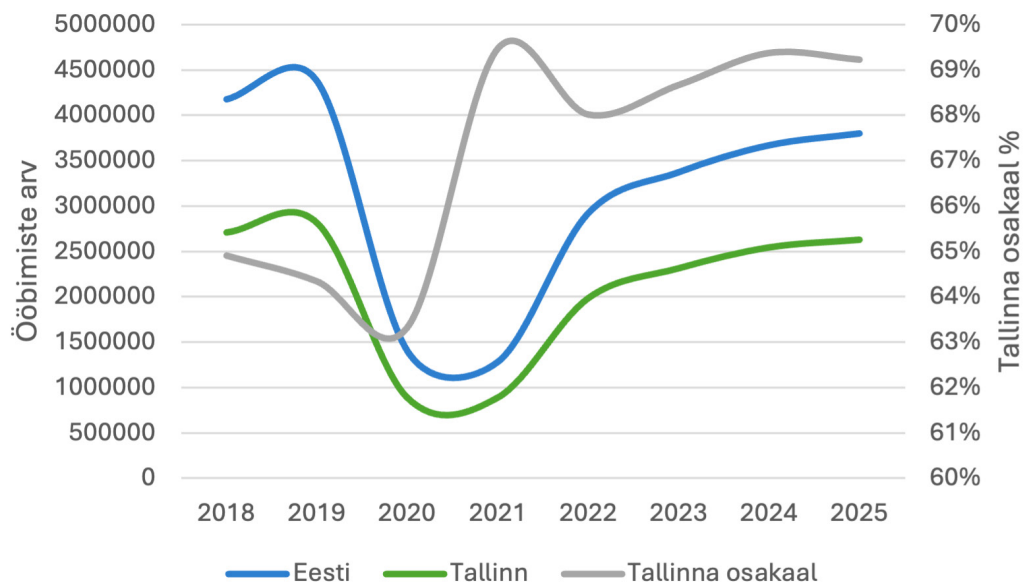
Joonis 4. Välismaalaste osakaal majutatute hulgas Eestis keskmiselt ja Tallinnas, 2018–2025

Majutatud välismaalased tegid vaatlusalusel perioodil suurema osa oma ööbimistest Eestis Tallinnas (joonis 5). 2018. aastal tehti Eestis ligikaudu 4,2 miljonit välismaalaste ööbimist, millest Tallinnas ligikaudu 2,7 miljonit ehk umbes 65%.

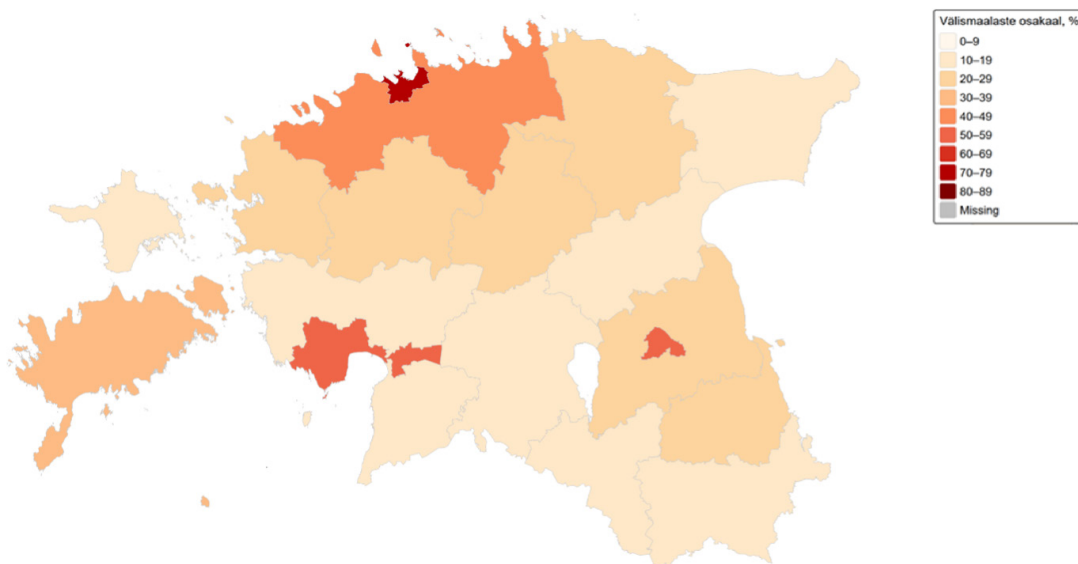
Aastatel 2020–2021 vähenes välismaalaste ööbimiste arv järsult nii Eestis kui ka Tallinnas, kuid Tallinna osakaal Eesti näitajast suurenes sel perioodil, ulatudes üle 68%. Alates 2022. aastast on välismaalaste ööbimiste arv taas kasvanud ning alates 2023 aastast on Tallinna osakaal Eesti välismaalaste ööbimistest ligikaudu 69% tasemele.

Joonis 5. Majutatute välismaalaste ööbimiste arv Tallinnas ja Eestis ning Tallinnas ööbimiste osakaal Eesti näitajast, 2018–2025

Tallinna panus Eestis majutatud välisküllastajate arvus on jätkuvalt väga suur ning mõjutab märkimisväärselt ka riigi keskmist näitajat. 2025. aasta andmete põhjal on välismaalaste osakaal majutatute hulgas kõrgeim Tallinnas. Muudes Eesti piirkondades on välismaalaste osakaal märgatavalt madalam. Kõrgema osakaaluga paistavad lisaks Tallinnale silma Tallinna lähiümbruse omavalitsused ning Pärnu ja Tartu linnad, kus välisküllastajate osatähtsus on võrreldes ülejäänud Eestiga suurem. Enamikus teistes omavalitsustes jääb välismaalaste osakaal alla 50%, paljudes piirkondades ka alla 30%, mis viitab siseturismi suuremale osakaalule väljaspool peamisi turismikeskusi.

Kaart 1. Välismaalaste ööbimiste osakaal kõigist majutusettevõtetes majutatutest Eesti maakondades (%), 2025

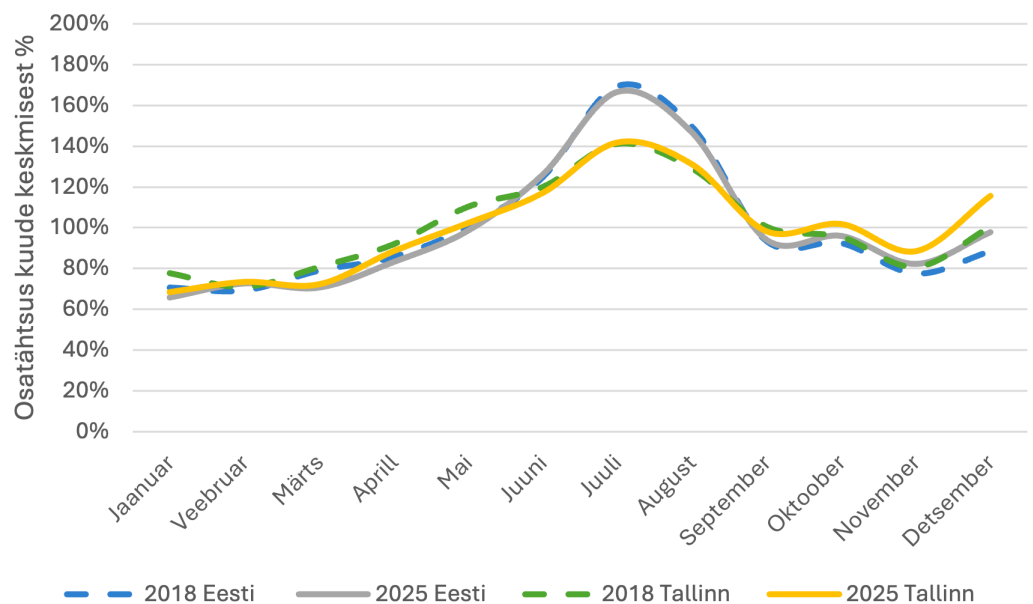

Majutussektorile on iseloomulik kõrge hooajalisus. Nii ööbimiste koguarvu kui ka välismaalaste ööbimiste puhul on kõrghooajaks suvekuud, eeskätt juuli, mil näitaja ületab aasta keskmist märkimisväärselt. Madalaim tase esineb üldjuhul aasta alguses ning hilissügisel (joonised 6 ja 7).

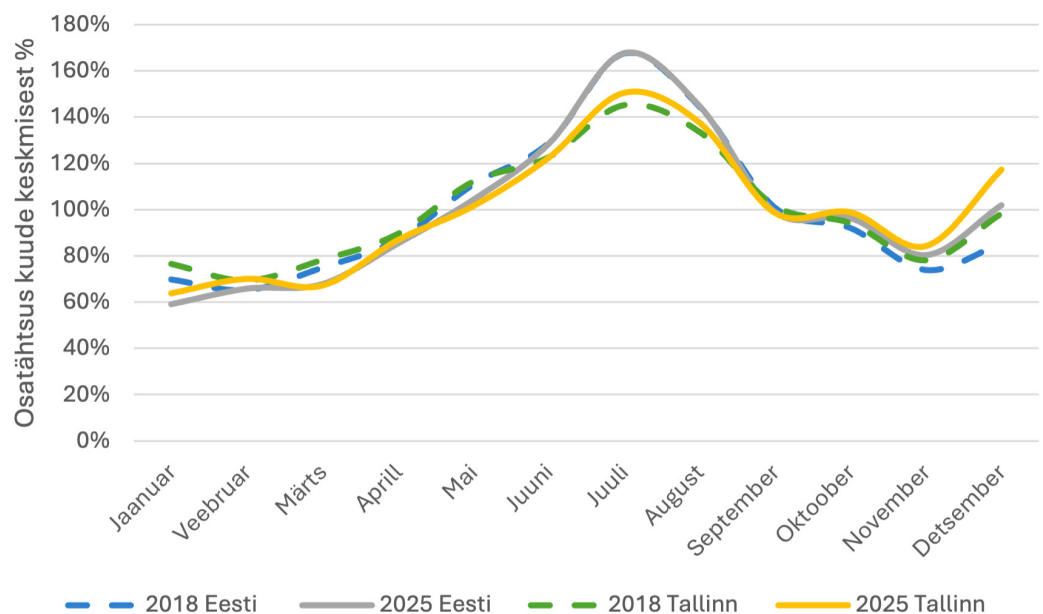
Võrreldes 2018. ja 2025. aastat võib täheldada, et hooajalisus on mõnevõrra vähenenud – 2025. aastal on suvekuude osakaal aasta keskmisest väiksem ning talvekuude osakaal mõnevõrra suurem kui 2018. aastal.

Välismaalaste ööbimiste hooajalisus on Eestis tervikuna mõnevõrra tugevam kui ööbimistel kokku, samas kui Tallinnas on erinevused kahe näitaja vahel väiksemad ning hooajamuster sarnasem.

Joonis 6. Hooajalisus ehk kuu jooksul ööbimiste osatähtsus (%) aasta keskmisest kuu näitajast Eestis kokku ja Tallinnas, 2018. ja 2025. aastal

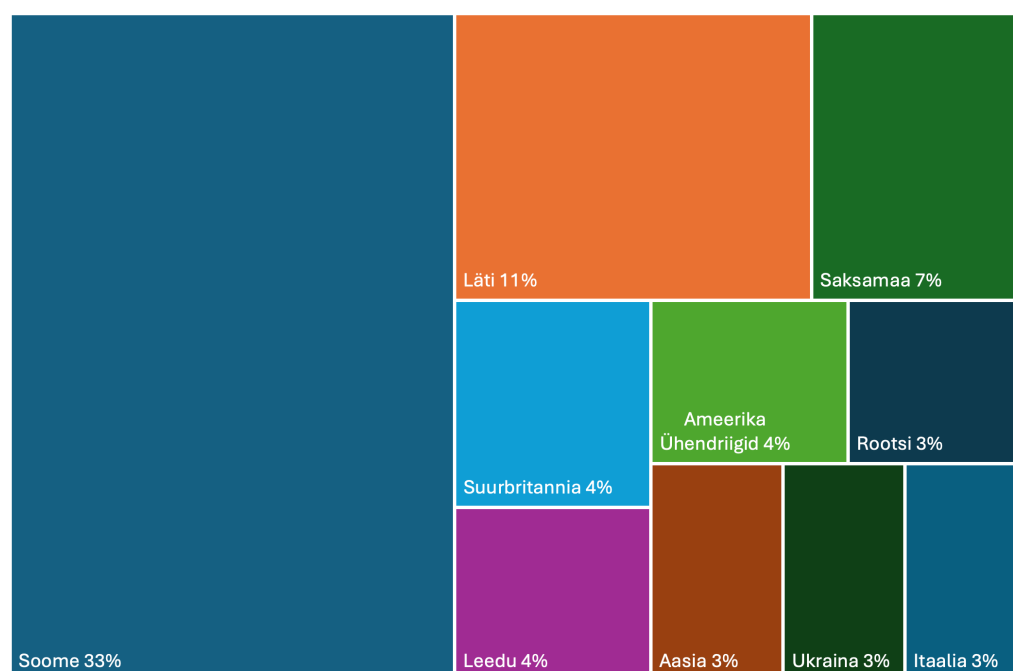
Joonis 7. Hooajalisus ehk kuu jooksul välismaalastest ööbimiste osatähtsus (%) aasta keskmisest kuu näitajast Eestis kokku ja Tallinnas, 2018. ja 2025. aastal

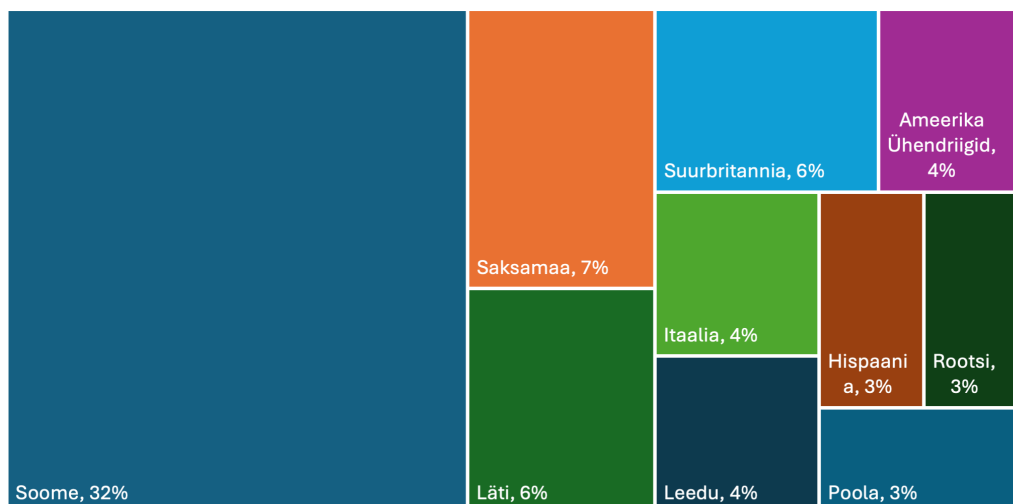
Nii kogu Eestis kui ka Tallinnas on majutatud välismaalaste peamiseks päritolumaaks Soome: 2025. aastal oli nende osatähtsus Eestis 33% (joonis 8) ja Tallinnas 32% (joonis 9). Arvestades Tallinna suurt rolli välisküllastajate majutamises, ei erine pealinna näitaja oluliselt riigi keskmisest. Olulisematest päritolumaadest järgnevad Soomele Eestis Läti (11%) ja Saksamaa (7%), samas kui Tallinnas on suurema osatähtsusega Saksamaa (7%), Läti (6%) ning Suurbritannia (6%). Võrreldes Eesti keskmisega on Tallinnas mõnevõrra suurem kaugemate riikide, nagu Suurbritannia ja Ameerika Ühendriikide, osakaal.

Eelnevate uuringute võrreldes Venemaalt pärit turistid ei kuulu 2025. aastal enam olulisemate päritolumaade hulka, mis on seotud viimastel aastatel kehtestatud liikumispäringute ja muutunud reisivõimalustega. See on mõjutanud välisküllastajate päritoluriikide struktuuri ja ka kulutuste suuruseid võrreldes varasemate aastatega.

Joonis 8. Ööbinud välisküllastajate päritolu jagunemine Eestis (%), 2025

Joonis 9. Ööbinud välisküllastajate päritolu jagunemine Tallinnas (%), 2025

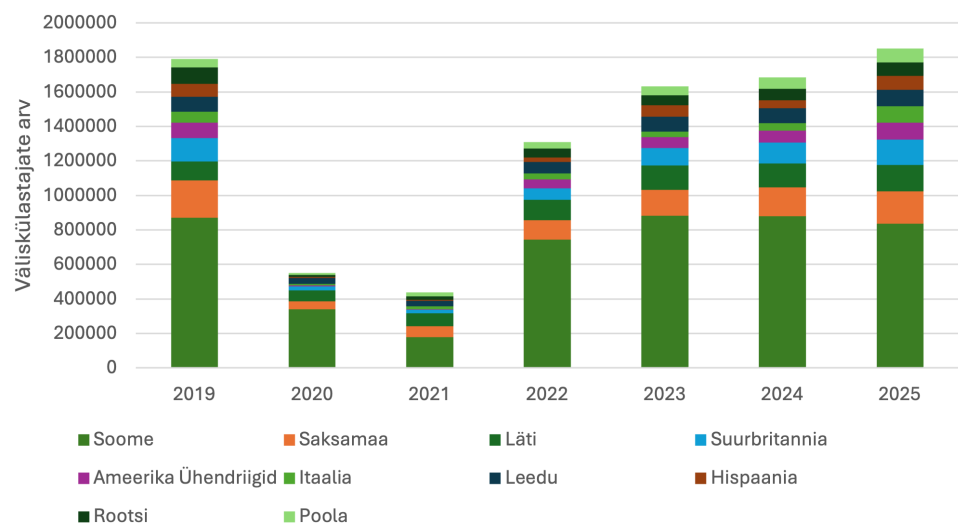
Kuigi tähtsaimaks päritolumaaks on jätkuvalt Soome, on viimastel aastatel teiste riikide osatähtsus kasvanud (joonised 10 ja 11). 2020.–2021. aastal toimus kõigi peamiste sihtriikide puhul järsk langus, millele järgnes alates 2022. aastast taastumine.

Soomest pärit külastajate arv taastus 2019. aasta tasemele juba 2023. aastal ning püsis 2024. aastal samal tasemel, kuid 2025. aastal jäi mõnevõrra alla baasaasta näitajale (indeks 96).

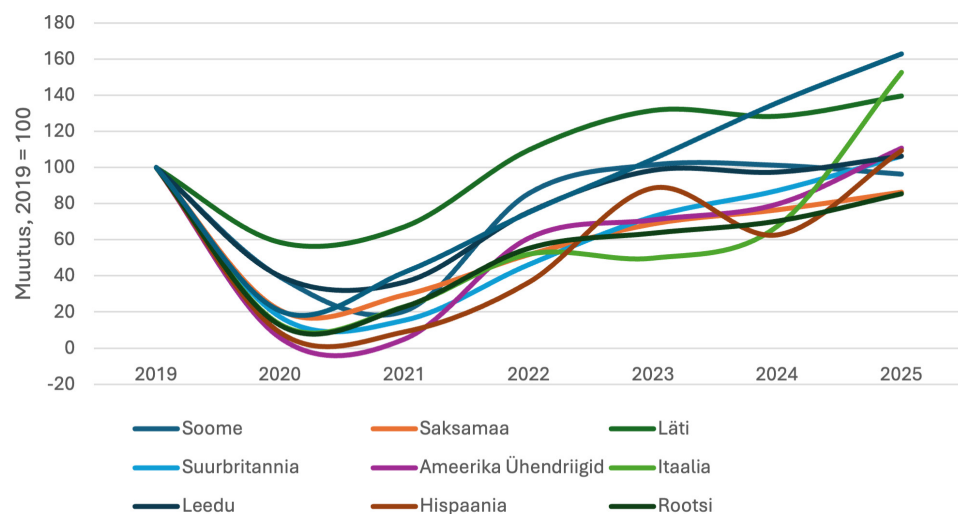
Mitme teise riigi puhul on kasv olnud märksa kiirem. 2025. aastal ületas Poolast pärit külastajate arv 2019. aasta taseme 63% võrra (indeks 163) ning Itaaliast pärit külastajate arv 53% võrra (indeks 153). Samuti kasvas märkimisväärselt Lätist (+40%) ja Ameerika Ühendriikidest (+11%) pärit külastajate arv võrreldes 2019. aastaga.

Päritoluriikide struktuur on seega muutunud mitmekesisemaks ning mitme varasemalt väiksema osatähtsusega turu roll on oluliselt suurenenud. Kõige kiiremini on kasvanud Poola ja Itaalia turg, mis on viimastel aastatel kujunenud Tallinna jaoks üha olulisemaks.

Joonis 10. Peamistest päritoluriikidest pärit Tallinnas ööbinud väliskülastajate arv, 2019–2025

Joonis 11. Peamistest päritoluriikidest pärit Tallinnas ööbinud väliskülastajate arvu muutus (2019 = 100), 2019–2025

Majutuskohad

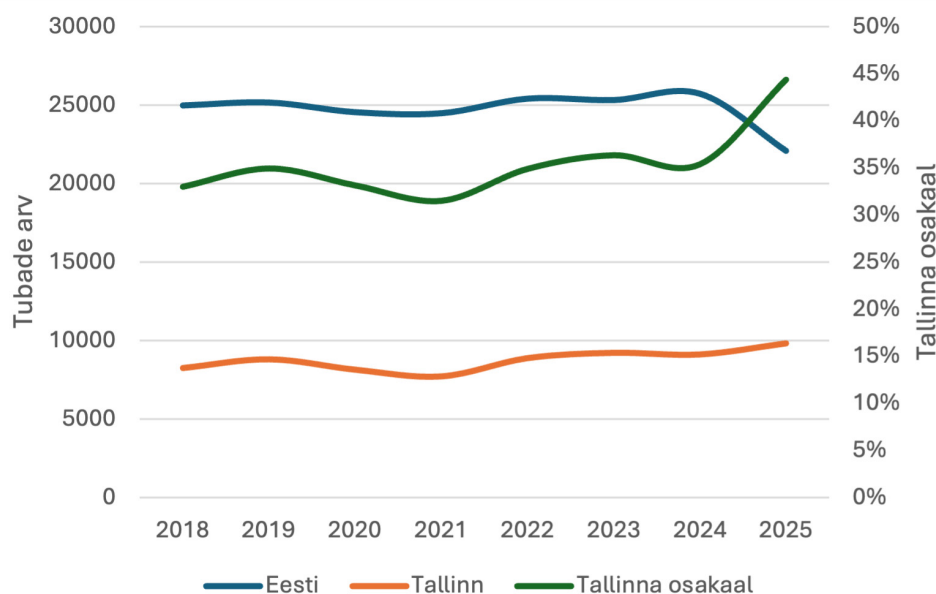
Majutuskohade mahunäitajad kõikusid perioodil 2018–2021 nii Eestis tervikuna kui ka (joonised 12 ja 13). 2025. aasta andmed viitavad aga Eesti kogumahu ajutisele vähenemisele ning Tallinna osakaalu järsule kasvule.

Tubade arv Eestis oli 2018. aastal 24 983, suurenes 2019. aastal 25 168 toani, vähenes 2021. aastaks 24 489 toani ning kasvas 2024. aastaks 25 729 toani, ületades varasema taseme. 2025. aastal langes tubade arv Eestis 22 100 toani. Tallinnas oli tubade arv 2018. aastal 8 247, suurenes 2019. aastal 8 795 toani, langes 2021. aastal 7 719 toani ning kasvas seejärel 2025. aastaks 9 801 toani, mis on kogu vaadeldud perioodi kõrgeim näitaja. Tallinna osakaal Eesti tubade koguarvust kõikus 2018–2024 vahemikus 32–36%, kuid tõusis 2025. aastal 44%-ni.

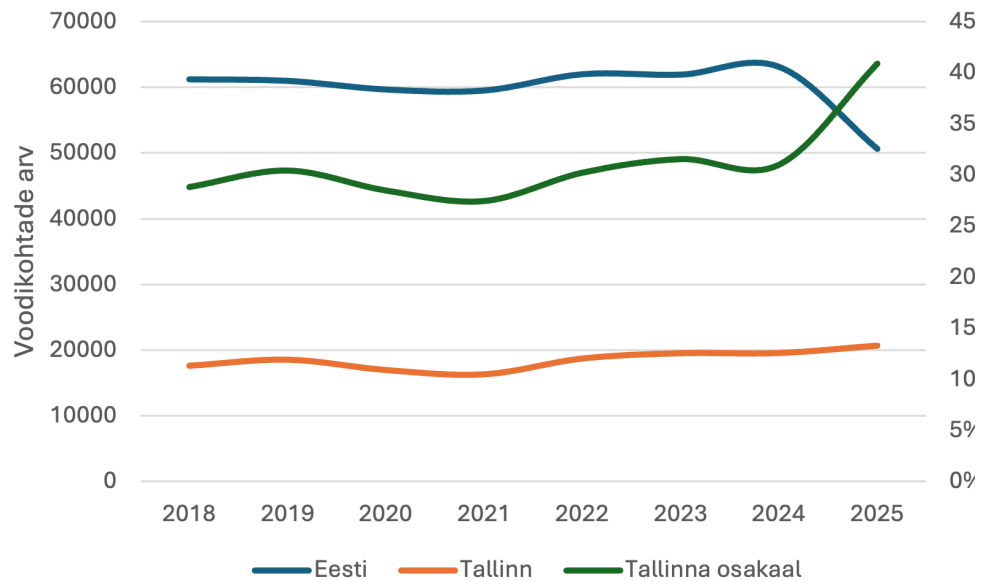
Sarnane areng toimus voodikohtade arvus. Eestis oli voodikohti 2018. aastal 61 193, vähenedes 2021. aastaks 59 486 kohani. 2022–2024 toimus taastumine ning 2024. aastal ulatus voodikohtade arv 63 093 kohani, mis ületas kriisieelse taseme. 2025. aastal vähenes voodikohtade arv Eestis 50 598 kohani. Tallinnas oli voodikohtade arv 2018. aastal 17 645, langes 2021. aastal 16 338 kohani ning kasvas 2025. aastaks 20 694 kohani, mis on perioodi kõrgeim tase. Tallinna osakaal Eesti voodikohtade koguarvust püsis 2018–2024 vahemikus 27–32%, kuid suurenes 2025. aastal 41%-ni.

Seega on 2022–2024 perioodil toimunud taastumine nii tubade kui voodikohtade arvu osas, kusjuures Tallinnas on kasv olnud kiirem kui Eestis tervikuna. 2025. aasta andmed viitavad aga majutuskohade arvu vähenemisele riigis tervikuna, samas kui Tallinna osakaal kogumahust on märgatavalt suurenenud.

Joonis 12. Tubade arv kogu Eesti ja Tallinna majutuskohades ning Tallinna osakaal sellest (%), 2018–2025

Joonis 13. Voodikohtade arv kogu Eestis ja Tallinna majutuskohtades ning Tallinna osakaal sellest (%), 2018–2025

Missugustes majutusasutustes eelistavad välituristid ööbida?

Analüüs põhineb välisküllastajate uuringu andmetel ning käsitleb kolme majutusliiki:

- Majutusettevõtte (hotell, külalistemaja, hostel, turismitalu, kämping, telkimine tasulisel territooriumil jms)
- Üüritud korter, maja või tuba (nt Airbnb, Booking vmt kaudu)
- Muu majutus (nt sugulaste või tuttavate juures, tasuta telkimine, isiklik või tööandja kinnisvara)

Osakaalud arvutati nende vastajate põhjal, kelle peamine sihtkoht oli Tallinn ja kes märkisid Tallinnas täpselt ühe majutusliigi. Võrdluseks on toodud Eesti keskmine ja Tallinna osakaalud.

Analüüsist selgus, et Tallinnas eelistavad välituristid ööbida majutusettevõtetes (72%), üüritud korteris või majas (18%) ning muu majutuse osakaal on vaid 10%.

Eestis kokku on jaotus tasakaalustatum: majutusettevõtted 65%, üüritud korterid 18% ja muu majutus 17%.

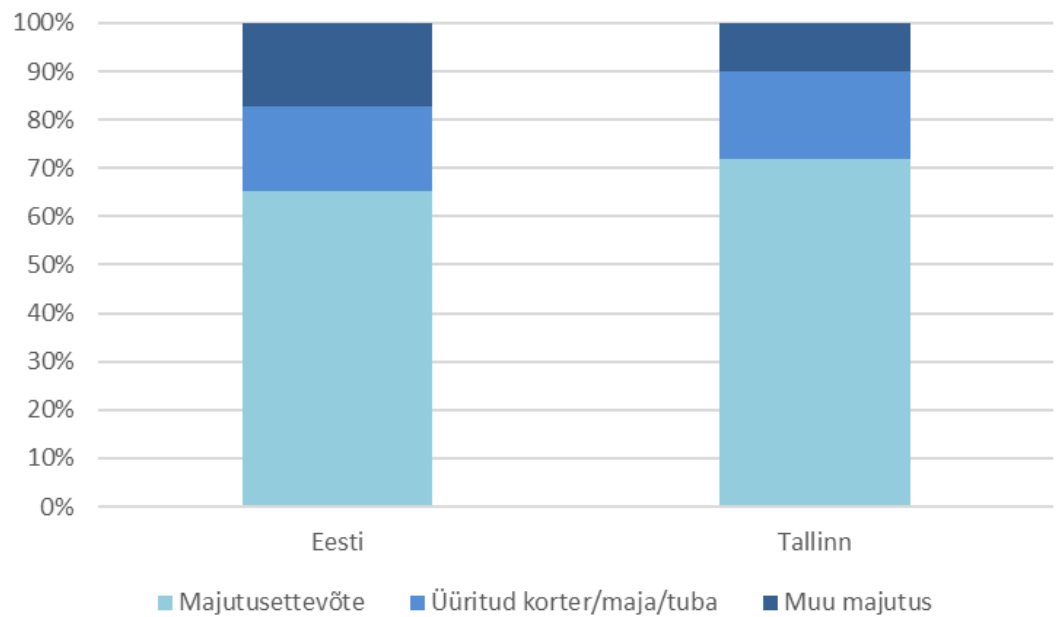
Graafik (joonis 14) illustreerib, et Tallinnas domineerib klassikaline linnaline majutus, samas kui mujal Eestis on „muu majutuse“ osakaal märgatavalt suurem.

Eelistuse põhinäitaja:

$$Osakaal_{t,r,L} = \frac{v\ddot{a}lis\ddot{o}öbimised\ (kuus)\ majutusliigis\ L, regioon\ r}{\sum_L v\ddot{a}lis\ddot{o}öbimised\ (t, r, L)} * 100$$

kus t = periood, r = regioon (Tallinn / Eesti), L = majutusliik (hotell, külaliskorter, hostel jne).

Joonis 14. Majutusliikide osakaal (%), Tallinn vs Eesti

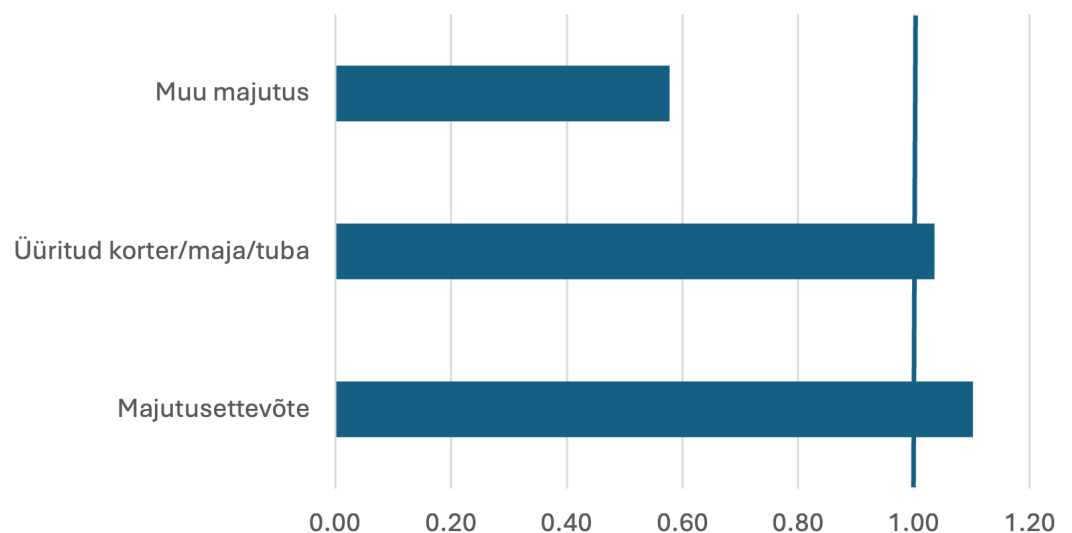

Lisaks uuriti ka eelistuste erinevusi Tallinnas ja Eestis eelistusindeksiga. Eelistusindeks näitab, kui palju on majutusliigi osakaal Tallinnas suurem või väiksem võrreldes Eesti keskmisega:

$$Indeks_L = \frac{\text{Tallinna osakaal liigis } L}{\text{Eesti osakaal liigis } L}$$

Indeks > 1 ⇒ liiki L eelistatakse Tallinnas relatiivselt rohkem kui Eestis keskmiselt;
Indeks < 1 ⇒ liiki L eelistatakse Eestis relatiivselt rohkem kui Tallinnas keskmiselt;

Joonis 15. Eelistusindeks (Tallinn / Eesti)

Hotellid jmt ja üüritud korterid on Tallinnas relatiivselt eelistatumad kui Eesti keskmiselt, samas muu majutuse roll on Tallinnas oluliselt väiksem. See haakub raporti muude osadega, mis näitavad Tallinna turismi linnalist iseloomu ja kõrgemat majutusasutuste koondumist ning väiksemat hooajalisust võrreldes Eestiga.

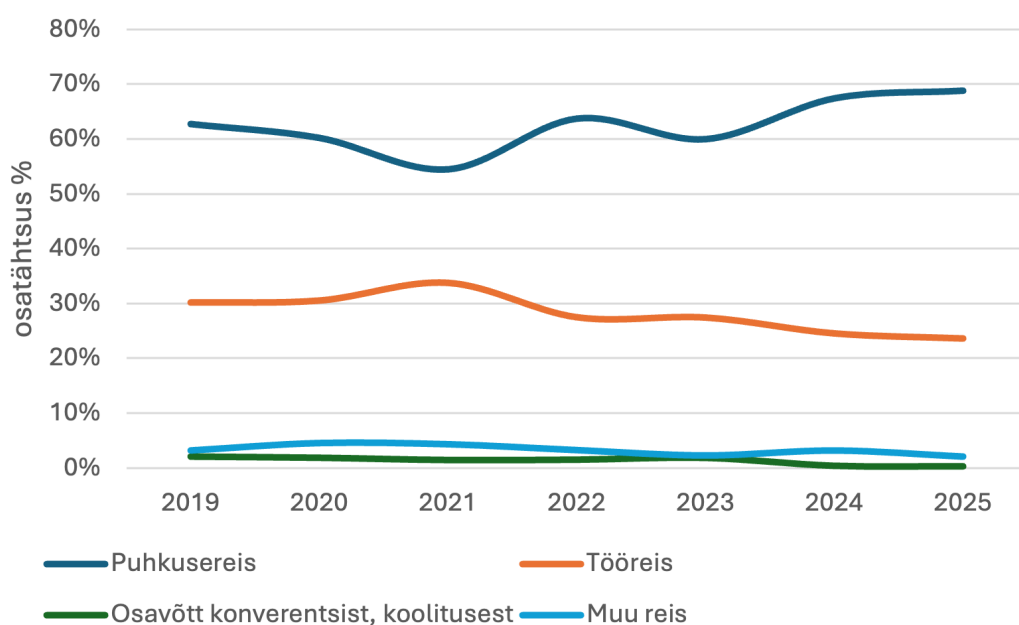
Majutatute reisi eesmärk

Valdav osa Tallinnas majutatutest viibib puhkusereisil. 2019. aastal moodustasid puhkusereisijad 63% kõigist linnas majutatutest, tööreisijad 30% ning konverentsist või koolitusest osavõtjad 2% (joonis 16).

2020.–2021. aastal vähenes puhkusereisijate osakaal ning kasvas tööreisijate osatähtsus, ulatudes 2021. aastal 34%-ni. Alates 2022. aastast on puhkusereisijate osakaal taas suurenenud ning 2025. aastal moodustasid nad 69% kõigist Tallinnas majutatutest. Tööreisijate osakaal on samal ajal vähenenud 24%-ni.

Konverentsi- ja koolitusreiside osakaal on püsinud kogu perioodi vältel väga väike kuni 2% ning ei ole näidanud kasvutrendi. Reisi eesmärgi andmed hõlmavad nii välis- kui ka siseturiste.

Joonis 16. Tallinnas ööbinute jagunemine lähtuvalt reisi eesmärgist, 2018–2025

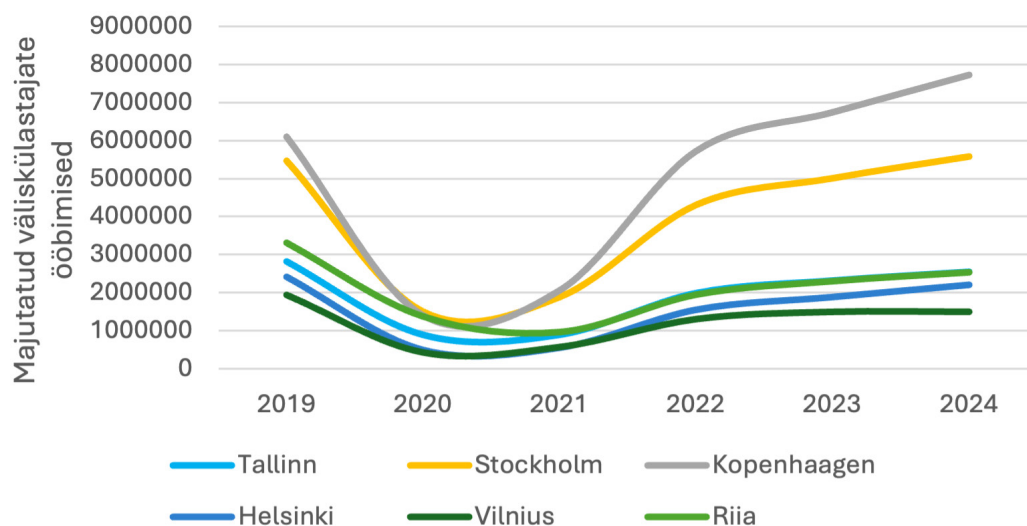

Võrdlus naaberpealinnadega

Tallinna turismi arengut hinnati võrdluses Läänemere piirkonna pealinnadega – Stockholmi, Kopenhaageni, Helsingi, Vilniuse ja Riiga. Võrdlus võimaldab asetada Tallinna turismimahu, taastumisdünaamika ning suhtelise turismi-koormuse laiemasse regionaalsesse konteksti.

Väliskülastajate ööbimiste absoluutmahtude põhjal oli Tallinn enne COVID-19 kriisi regiooni keskmise suurusega sihtkoht. 2019. aastal tehti Tallinnas 2,8 mln väliskülastajate ööbimist, samal ajal kui Stockholmis oli vastav näitaja 5,48 miljonit ning Kopenhaagenis 6,10 miljonit. Helsingi (2,41 mln), Vilnius (1,95 mln) ja Riia (3,32 mln) paiknesid Tallinnaga võrreldavas suurusjärgus.

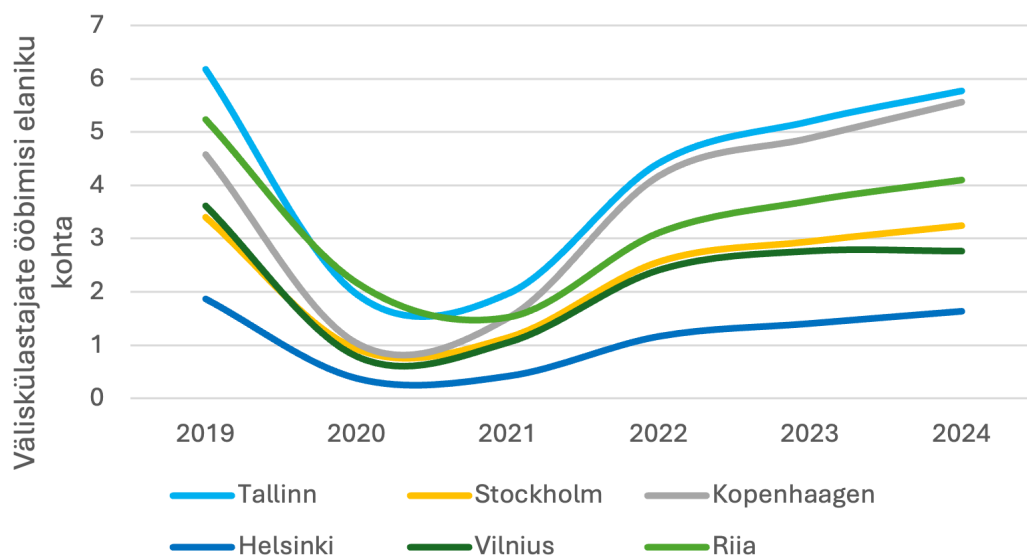
Joonis 17. Välisküllastajate ööbimised Läänemereäärsete riikide pealinnades, 2019–2024

COVID-19 kriisi mõju oli kõigis pealinnades järsk ja ulatuslik. Tallinnas langes ööbimiste arv 2020. aastal 889 060-ni, mis tähendab ligikaudu 68% vähenemist võrreldes 2019. aastaga. Sarnane langus toimus ka teistes linnades. Taastumine algas 2022. aastal ning 2024. aastaks ulatus ööbimiste arv Tallinnas 2,54 miljonini, mis tähendab ligikaudu 90% taastumist kriisieelsest tasemest. Samal ajal olid Kopenhaagen ja Stockholm 2024. aastaks kriisieelse taseme juba ületanud, samas kui Helsingi, Vilnius ja Riia ei olnud 2019. aasta mahtu veel täielikult saavutanud.

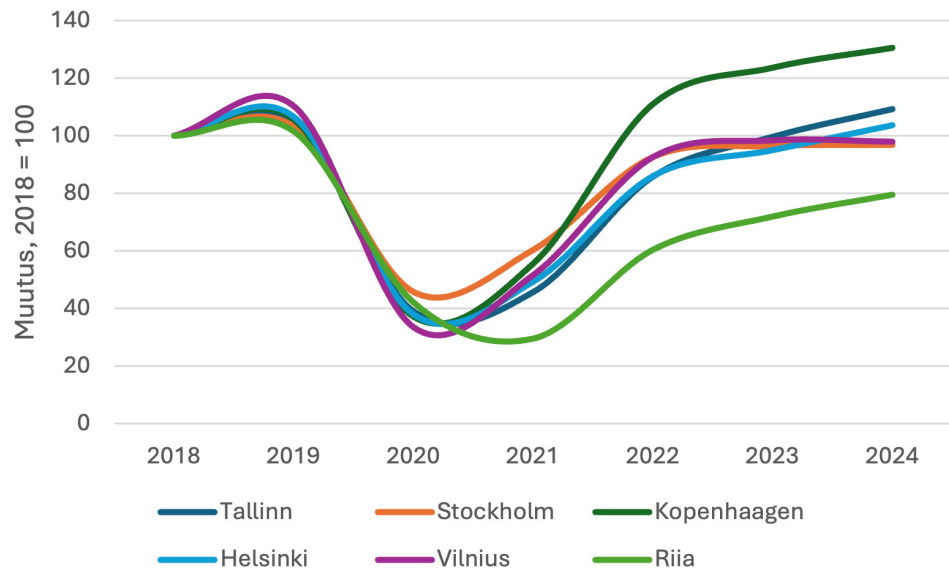
Olulisema võrdlusmomendi annab turismi suhteline intensiivsus ehk ööbimiste arv elaniku kohta. 2019. aastal oli Tallinnas 6,17 välisküllastajate ööbimist elaniku kohta – see oli kõrgeim näitaja kõigi võrreldud pealinnade seas. 2024. aastal ulatus vastav näitaja 5,77-ni, mis on jätkuvalt regiooni üks kõrgemaid. Võrdluseks oli 2024. aastal Kopenhaagenis 5,56, Riias 4,10, Stockholmis 3,25, Vilnius 2,77 ja Helsingis 1,64 ööbimist elaniku kohta.

Joonis 18. Välisküllastajate ööbimised elaniku kohta Läänemereäärsete riikide pealinnades ja Euroopa Liidus keskmiselt, 2019–2024

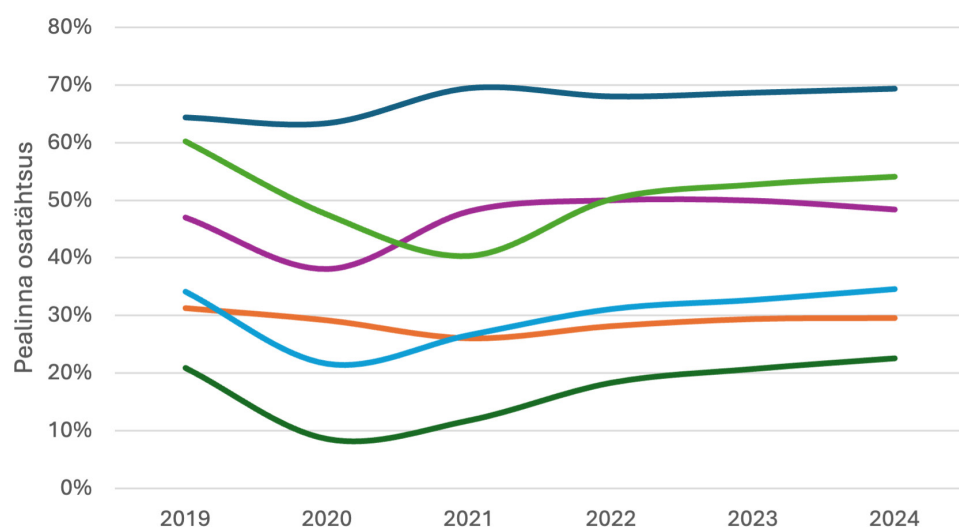
Taastumise dünaamikat suhtelises mõõtmes (2019 = 100) näitab joonis 19. 2020. aastal langes indeks Tallinnas tasemele 32, mis peegeldab kriisi sügavat mõju. 2024. aastaks oli indeks Tallinnas 93, mis tähendab, et kriisieelsest tasemest oli taastatud ligikaudu 93%. Kopenhaagenis ulatus sama näitaja 121-ni, mis viitab kriisieelse taseme selgele ületamisele. Stockholm (95) on taastunud peaaegu täielikult, samas kui Helsingi (88), Riia (77) jäävad kriisieelsest tasemest madalamale.

Joonis 19. Elaniku kohta arvatatud välisküllastajate ööbimiste arvu muutus Läänemereäärsete riikide pealinnades (2019 = 100), 2019–2024

Pealinna rolli riigi turismis illustreerib joonis 20. Eestis tehti 2019. aastal Tallinnas 64% kõigist riigi välisküllastajate ööbimistest. Kriisiaastatel osakaal suurenes ning 2021. ja 2024. aastal ulatus see 69%-ni. Võrdluseks oli 2024. aastal pealinna osakaal Lätis 54%, Leedus 48%, Soomes 35%, Rootsis 30% ja Taanis 23%.

Joonis 20. Pealinna majutusasutustes tehtud välismaalaste ööbimiste osatähtsus välismaalaste ööbimistest kogu riigis Läänemereäärsetes riikides, 2018–2024

Antud analüüsist on näha, et Eesti väliturism on võrreldes teiste Läänemere riikidega märkimisväärselt enam pealinna koondunud. Tallinna turismisektori kõikumised mõjutavad seetõttu kogu riigi turismitulemusi proportsionaalselt tugevamalt kui riikides, kus turism on regionaalselt hajusam.

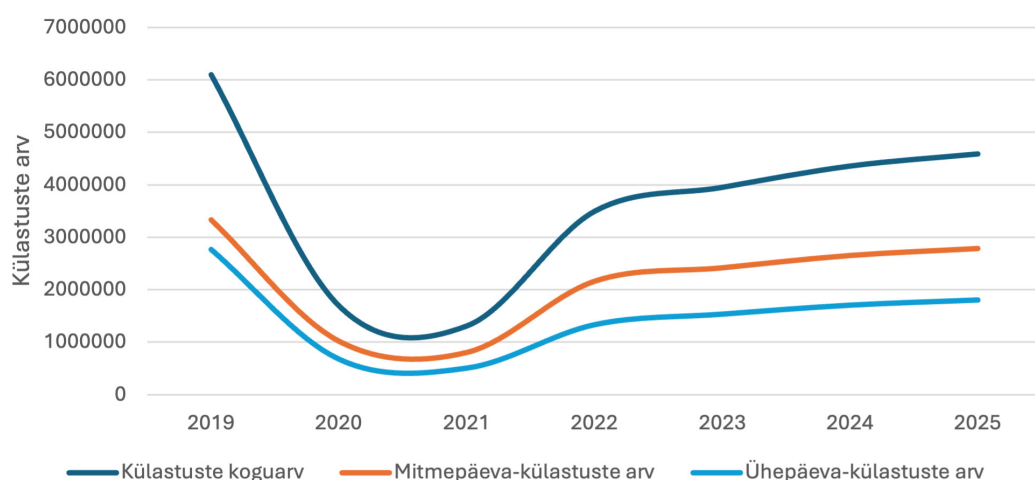
Tallinna välisküllastajate arv ja struktuur mobiilpositsioneerimise andmete järgi

Turismistatistika põhineb eeskätt majutusasutustes majutatute andmetel, kuid need ei hõlma kõiki piirkonda külastanud inimesi, näiteks ühepäeva-küllastajaid. Küllastuste kogumahu hindamiseks kasutatakse täiendavalt mobiil-positsioneerimise andmeid, mis võimaldavad eristada ühe- ja mitmepäevaküllastusi.

Mobiilpositsioneerimise andmetel külastas Eestit 2019. aastal üle 6 miljoni välisküllastaja, neist 3,3 miljonit mitmepäeva- ja 2,8 miljonit ühepäevaküllastajat (joonis 21). 2020.–2021. aastal vähenes küllastuste arv järsult, kuid alates 2022. aastast on toimunud järkjärguline taastumine.

2025. aastaks ulatus küllastuste koguarv ligikaudu 4,6 miljonini. Taastumine on olnud kiirem mitmepäevaküllastuste puhul, mis viitab pikema viibimisajaga küllastuste suhtelisele tugevnemisele, kuigi 2019. aasta taset ei ole veel saavutatud.

Joonis 21. Mobiilpositsioneerimisega leitud Eesti ühe- ja mitmepäevaküllastajate arv, 2019–2025

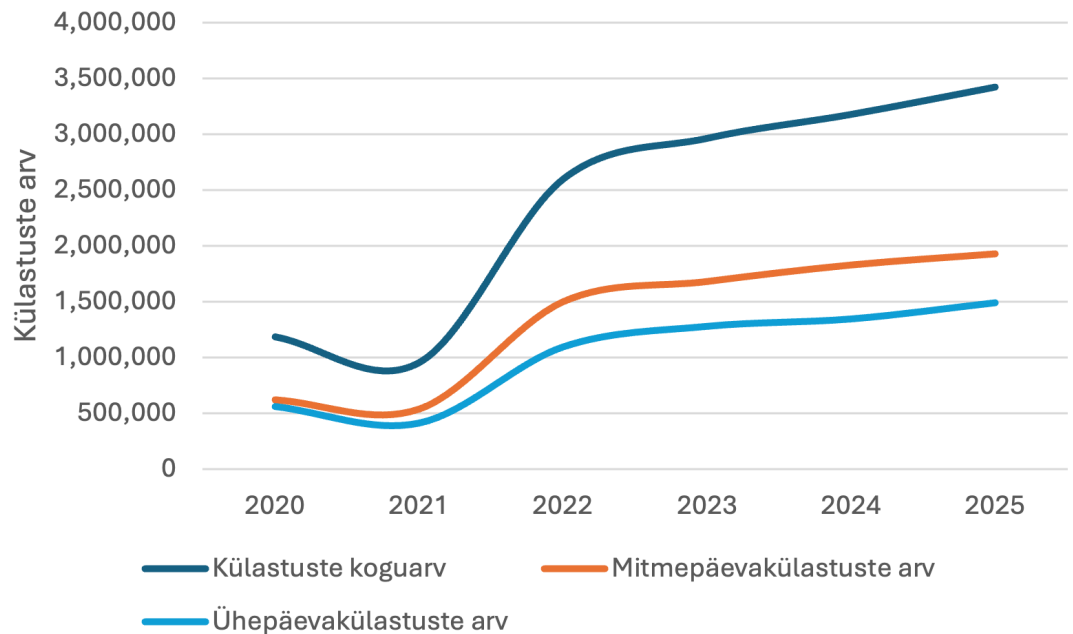

2020. aastal külastas Tallinna 1,18 miljonit välisküllastajat, neist 0,56 miljonit ühepäeva- ja 0,62 miljonit mitmepäevaküllastajat (joonis 22). 2021. aastal vähenes küllastuste koguarv 0,95 miljonini, kusjuures nii ühe- kui ka mitmepäevaküllastuste arv langes.

Alates 2022. aastast on küllastuste arv järk-järgult kasvanud. 2022. aastal ulatus küllastuste koguarv 2,60 miljonini, 2023. aastal 2,96 miljonini ning 2025. aastaks 3,42 miljonini. Taastumine on olnud kiirem mitmepäevaküllastuste puhul – 2025. aastal oli neid 1,93 miljonit, samas kui ühepäevaküllastajaid 1,49 miljonit.

Tallinnas on mitmepäevakülastuste arv kogu perioodi jooksul olnud suurem kui ühepäevakülastuste arv. Taastumisjärgselt on mitmepäevakülastuste kasv olnud mõnevõrra kiirem, mistõttu nende osatähtsus külastuste koguarvus on järk-järgult suurenenud.

Joonis 22. Mobiilpositsioneerimisega leitud Tallinna ühe- ja mitmepäevakülastajate arv, 2020–2025

Mobiilpositsioneerimise andmete põhjal on väliskülastajate päritolustruktuur Tallinnas ja Eestis üldjoontes sarnane, kuid pealinnas on mõne riigi osatähtsus suurem kui riigis keskmiselt (tabel 1, joonis 23).

2020. aastal moodustasid Soomest saabunud külastajad Eestis 39% ja Tallinnas 41% kõigist väliskülastajatest, kinnitades Soome jätkuvat positsiooni peamise sihtturuna. Eestis tervikuna järgnesid Soomele Läti (16%) ja Saksamaa (7%), samas kui Tallinnas olid järgmisteks olulisemateks riikideks Läti (9%) ja Saksamaa (8%).

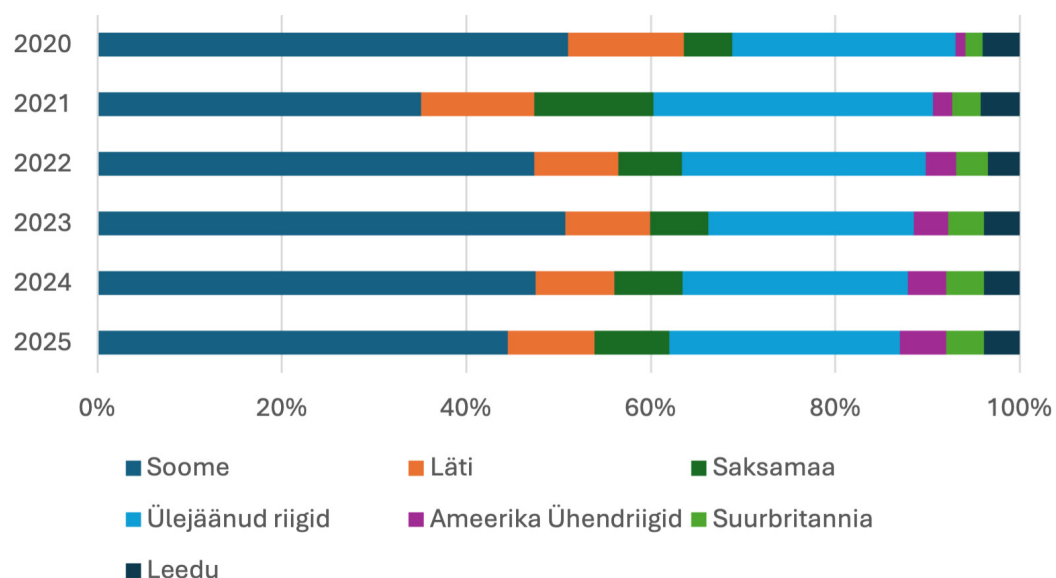
Tallinnas on võrreldes Eesti keskmisega suurem Ameerika Ühendriikidest ja Suurbritanniast pärit külastajate osakaal, samas kui Lätist pärit külastajate osatähtsus on riigi keskmisest väiksem.

Aastate 2020–2025 võrdluses (joonis 23) on näha, et Soome osakaal vähenes pandeemia-aastatel ning suurenes taas taastumisperioodil. Samal ajal on mitmete teiste riikide, eeskätt Läti ja Saksamaa, osakaal muutunud mõõdukalt. Ülejäänud riikide koondosatähtsus on püsunud suhteliselt stabiilsena, mis viitab külastajate päritoluriikide mitmekesisuse säilimisele.

Tabel 1. Mobiilpositsioneerimisega leitud Eesti ja Tallinna välisküllastajate kümne peamise päritoluriigi küllastajate arv ja osatähtsus küllastajate koguarvust (%), 2025

TALLINN			EESTI		
Päritoluriik	Küllastuste arv	Osa-tähtsus	Päritoluriik	Küllastuste arv	Osa-tähtsus
Soome	1412980	41%	Soome	1771769	39%
Läti	299934	9%	Läti	736783	16%
Saksamaa	257457	8%	Saksamaa	316626	7%
Ameerika Ühendriigid	157940	5%	Ameerika Ühendriigid	180937	4%
Suurbritannia	131228	4%	Leedu	173938	4%
Leedu	123397	4%	Suurbritannia	157040	3%
Rootsi	111069	3%	Rootsi	142648	3%
Poola	101015	3%	Poola	126586	3%
Itaalia	79062	2%	Itaalia	90617	2%
Hispaania	75290	2%	Hispaania	81817	2%
Prantsusmaa	59335	2%	Prantsusmaa	71651	2%
Ukraina	44825	1%	Ukraina	58913	1%

Joonis 23. Mobiilpositsioneerimisega leitud Tallinna välisküllastajate struktuur (%), 2020–2025

Välisküllastajate kulutused ehk Tallinna välisturismist saadav tulu

Välisküllastajate kulutuste hindamisel on peamiseks infoallikaks Turu-uuringud AS tellimusel läbi viidud välisküllastajate uuring (VKU). Antud raportis on kasutatud uusima uuringu andmeid, mis toimus aastatel 2023–2024. Küsitlemine algas 2023. aasta veebruaril ja lõppes 2024. jaanuaril.

Uuringu käigus küsitleti Eestist lahkuvaid välisturiste piiripunktides ning koguti teavet nende kogu reisi jooksul Eestis tehtud kulutuste kohta. Eraldi Tallinna välisküllastajate uuringut enam ei teostata. Tallinna näitajad on käesolevas peatükis leitud nende vastajate põhjal, kelle peamiseks sihtkohaks Eestis oli Tallinn.

Kuna uuring käsitleb küllastajate kogukulutusi kogu reisi vältel, võimaldab see hinnata nii riigi kui ka Tallinna turismitulu suurust ja struktuuri ning analüüsida peamisi kuluartikleid ja kulutuskäitumise muutusi.

Välisküllastajate kulutused välisküllastajate uuringu järgi

Tabelites 2 ja 3 on esitatud välisküllastajate uuringu põhjal leitud kõigi ning peamiselt Tallinna külastanud välisturistide keskmised kulutused etappide lõikes ning etappe koos arvestades. I etapp hõlmab suve- ja varasügist kõrghooaega (mai–september) ning II etapp sügis-talvist madal- ja vahelhooaega (oktoober–aprill). Samuti on eristatud ühe- ja mitmepäevaküllastajate kulutused.

Etappe koos arvestades kulutasid välisküllastajad 2017. aastal Eestis keskmiselt 189 eurot ning peamiselt Tallinna külastanud turistid 208 eurot. 2024. aastal olid vastavad näitajad kõrgemad – Eestis keskmiselt 235 eurot ja Tallinnas 245 eurot.

Ühepäevaküllastajate kulutused kasvasid 2017. aasta 79 eurolt (Tallinnas 97 eurot) 2024. aastaks vastavalt 105 ja 123 euronile. Mitmepäevaküllastajate puhul suurenes keskmine kulu Eestis 258 eurolt 316 euronile ning Tallinnas 284 eurolt 336 euronile.

Seega kulutavad peamiselt Tallinna külastavad välisturistid keskmiselt enam kui Eestis tervikuna ning võrreldes 2017. aastaga on kulutused suurenenud kõigi küllastajagruppide lõikes.

Tabel 2. Eestit ja peamiselt Tallinna väisanud väliskülastajate kulutused 2017. aasta väliskülastajate uuringu järgi

		kulutuste suurus, eurot	alumise usalduspiir	ülemine usalduspiir	valimi maht
Kokku keskmiselt					
Eesti	koos	189	182	196	8824
	I etapp	189	179	199	5379
	II etapp	189	179	199	3448
Tallinn	koos	208	199	217	5604
	I etapp	218	207	230	3977
	II etapp	196	181	212	1627
Ühepäevakülastajad					
Eesti	koos	79	73	85	2579
	I etapp	94	85	103	1654
	II etapp	58	51	64	925
Tallinn	koos	97	88	105	1499
	I etapp	121	109	132	1189
	II etapp	65	56	73	310
Mitmepäevakülastajad					
Eesti	koos	258	248	268	6238
	I etapp	258	244	273	3720
	II etapp	258	245	272	2518
Tallinn	koos	284	272	297	4099
	I etapp	290	274	306	2784
	II etapp	279	258	299	1315

Tabel 3. Eestit ja peamiselt Tallinna väisanud väliskülastajate kulutused 2024. aasta väliskülastajate uuringu järgi

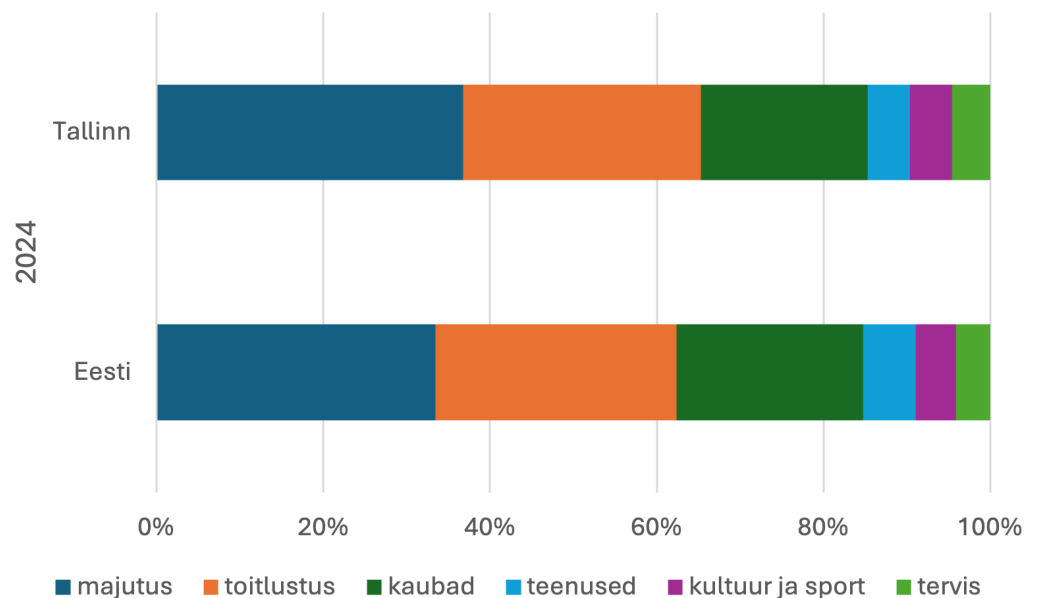
		kulutuste suurus, eurot	alumise usalduspiir	ülemine usalduspiir	valimi maht
Kokku keskmiselt					
Eesti	koos	235	224	245	6279
	I etapp	247	232	261	3541
	II etapp	221	206	237	2738
Tallinn	koos	245	232	259	4556
	I etapp	258	239	276	2558
	II etapp	232	211	252	1998
Ühepäevakülastajad					
Eesti	koos	105	93	117	1821
	I etapp	116	99	134	1045
	II etapp	91	74	107	776
Tallinn	koos	123	107	138	1369
	I etapp	136	114	158	807
	II etapp	106	85,5	127	562
Mitmepäevakülastajad					
Eesti	koos	316	302	331	4458
	I etapp	333	313	352	2496
	II etapp	298	276	320	1962
Tallinn	koos	336	316	356	3187
	I etapp	357	329	384	1751
	II etapp	314	285	344	1436

Nii Eestis tervikuna kui ka peamiselt Tallinna külastanud mitmepäevakülastajate kulutuste struktuur on üldjoontes sarnane (joonis 24). Suurima osa moodustavad majutus- ja toitlustuskulud, millele järgnevad kaupade ostmisega seotud kulutused. Väiksema osatähtsusega on teenused ning kultuuri-, spordi- ja tervisekulud.

Tallinnas on majutus- ja toitlustuskulude osakaal mõnevõrra suurem kui Eestis keskmiselt, samas kui kaupadele tehtavate kulutuste osatähtsus on veidi väiksem. See viitab sellele, et peamiselt Tallinna külastavate mitmepäevaturistide kulutused on enam seotud teenusepõhiste kuludega, eeskätt majutuse ja toitlustusega.

Üldjoontes näitab kulustruktuur, et pikema viibimisajaga külastajate kulutustes on keskne roll majutusel ja toitlustusel, samas kui muud kulukategooriad moodustavad väiksema osa kogukulutustest.

Joonis 24. Mitmepäevakülastajate kulutuste struktuur väliskülastajate uuringu kohaselt 2024. aastal.

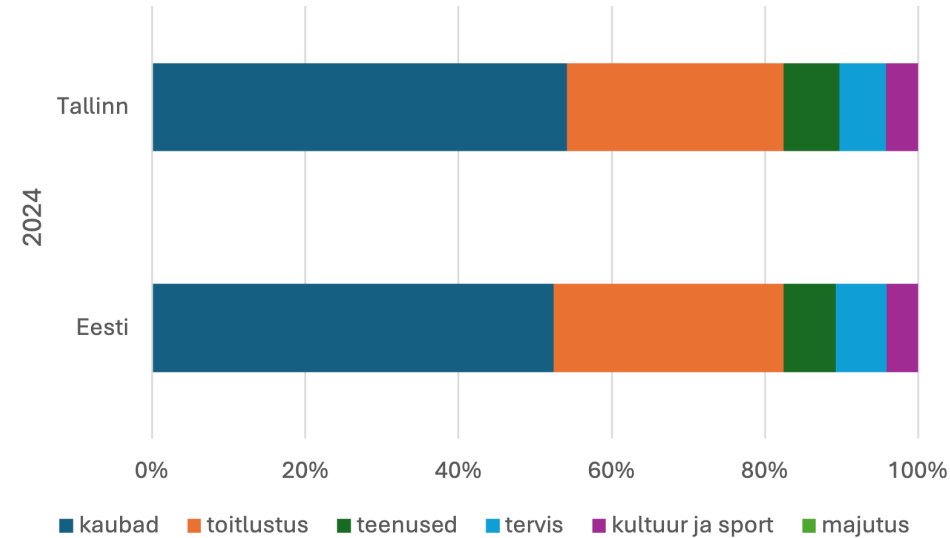

Ühepäevakülastajad kulutavad nii Eestis keskmiselt kui ka Tallinnas peamiselt kaupadele (joonis 25). 2024. aastal moodustasid kaupadele tehtud kulutused ligikaudu poole kuni enam kui poole ühepäevakülastajate kogukulutustest.

Teiseks olulisemaks kulurühmaks on toitlustus, mille osakaal on märkimisväärne nii riigi keskmisel tasemel kui ka Tallinnas. Muude kululiikide – teenuste, tervise-, kultuuri- ja spordikulude ning majutuse – osatähtsus on selgelt väiksem.

Kulustruktuur kinnitab, et lühiajalised külastajad teevad eeskätt sisseoste ning kasutavad vähem majutusteenuseid, samas kui toitlustusel on nende kulutustes oluline, kuid kaupadega võrreldes väiksem roll.

Joonis 25. Ühepäevakülastajate kulutuste struktuur väliskülastajate uuringu kohaselt 2024.

Tabelis 4 on esitatud väliskülastajate uuringu (VKU) andmetel Tallinna külastanud väliskülastajate keskmised kulutused inimese kohta päevas ning kulutuste struktuur aastatel 2014, 2018 ja 2023. Arvestatud on neid külastajaid, kes tegid kulutusi ja viibisid Tallinnas kuni 14 ööd.

Keskmsed kulutused inimese kohta päevas olid 2014. aastal 132 eurot, 2018. aastal 89 eurot ning 2023. aastal 133 eurot. Seega vähenesid päevakulutused 2018. aastaks võrreldes 2014. aastaga märgatavalt, kuid 2023. aastaks on need taas tõusnud ning ületanud 2014. aasta taseme.

Kulutuste struktuuris on aja jooksul muutusi. 2023. aastal moodustasid suurima osa kulutustest kaubad (34%) ja toitlustus (29%), samas kui majutuse osakaal oli 21%. Võrreldes 2014. aastaga on vähenenud muude teenuste ning kultuuri- ja spordikulutuste osatähtsus, samal ajal kui toitlustuse ja kaupade osakaal on suurenenud.

Andmed viitavad sellele, et pärast 2018. aasta madalseisu on väliskülastajate keskmised päevakulutused Tallinnas märgatavalt kasvanud ning kulutuste jaotus on muutunud.

Tabel 4. Tallinna väliskülastajate keskmised kulutused inimese kohta päevas eurodes ja kulutuste struktuur Tallinna väliskülastajate uuringu järgi 2014, 2018. ja 2023. aastal*

	2023		2018		2014	
	Kulutused, eurot	Osakaal, %	Kulutused, eurot	Osakaal, %	Kulutused, eurot	Osakaal, %
Kulutused kokku	133		89		132	
Toitlustus	38	29%	28	20%	27	16%
Kaupade ost Eestis	45	34%	38	27%	55	32%
Majutus	27	21%	43	30%	40	23%
Muud teenused	15	11%	17	12%	40	23%
Kultuuri- ja spordi- ürituste pileteid	6	5%	15	11%	12	6%

* Nendest, kes tegid kulutusi ja veetsid Tallinnas kuni 14 öö

2023 aasta uuringus koguti Tallinna välisküllastajate uuringu raames infot ka kruiisireisijate kohta ning selle kohaselt kulutasid nad keskmiselt inimese kohta ühel Tallinnas veedetud päeval 35 eurot, mis on aga 31€ vähem kui 2018 aastal.

Kui suure osa Eestis tehtud välisküllastajate kogukulutustest moodustavad Tallinna välisküllastajate kulutused?

2024. aasta välisküllastajate uuringu ja Eesti Panga välisküllastajate statistika põhjal hinnati Tallinna välisküllastajate osakaalu Eestis tehtud välisküllastajate kogukulutustest. Arvutustes eristati ühe- ja mitmepäevaküllastajaid ning arvestati hooajalist jaotust suve–varasügise kõrghooaja (I etapp) ja sügis–talvise madal- ja vahehooaja (II etapp) lõikes. Tulemused on esitatud koos usalduspiiridega.

Peamised tulemused kokkuvõtlikult:

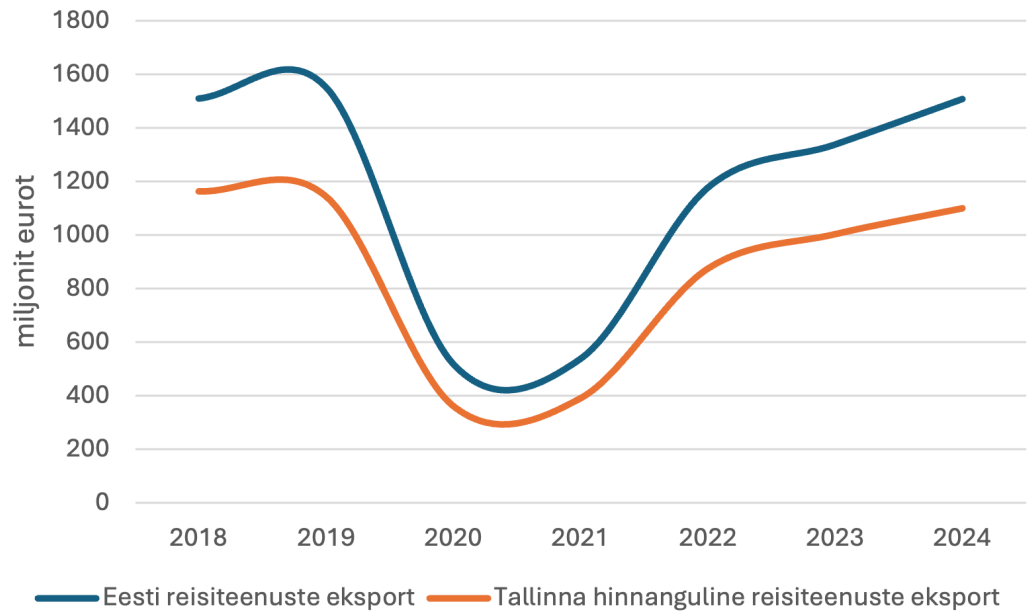
- Kõigi välisküllastajate peale kokku moodustasid Tallinna küllastajate kulutused ligikaudu 76% Eesti välisküllastajate kogukulutustest (usalduspiir 75–77%).
- Suve–varasügise kõrghooajal (I etapp) oli Tallinna osakaal Eesti kogukulutustest ligikaudu 76% (usalduspiir 75–77%).
- Sügis–talvisel madal- ja vahehooajal (II etapp) ulatus Tallinna osakaal ligikaudu 77%-ni (usalduspiir 75–78%).
- Ühepäevaküllastajate kulutustest koondus Tallinna ligikaudu 92% Eesti vastavatest kogukulutustest (usalduspiir 91–93%), kusjuures osakaal oli eriti kõrge sügis–talvisel perioodil.
- Mitmepäevaküllastajate kulutustest moodustasid Tallinna küllastajate kulutused ligikaudu 73% (usalduspiir 72–75%), viidates sellele, et mitmepäevaküllastajate kulutused jaotuvad Eestis ruumiliselt mitmekesisemalt.

Võrreldes varasema, 2017. aastal koostatud hinnanguga viitavad 2024. aasta tulemused Tallinna osakaalu suurenemisele Eesti välisküllastajate kogukulutustes. Osakaalu kasvu võib seostada Tallinna külastusmahtude suurenemisega, eeskätt ühepäevaküllastajate puhul, ning Tallinna küllastajate kõrgema keskmise kuluga võrreldes Eesti keskmisega, millele osutavad ka käesolevas analüüsis esitatud joonised.

Eesti reisiteenuste eksport ulatus 2018. aastal 1,51 miljardi euroni ning kasvas 2019. aastal 1,55 miljardi euroni (joonis 26). 2020.–2021. aastal toimus järsk langus, mil reisiteenuste eksport vähenes vastavalt 517 ja 537 miljoni euroni. Alates 2022. aastast on toimunud taastumine ning 2024. aastaks ulatus reisiteenuste eksport taas 1,51 miljardi euroni, jõudes kriisieelse taseme lähedale.

Tallinna reisiteenuste ekspordi hindamisel on aluseks võetud Tallinna välisküllastajate osatähtsus kogu Eesti välisküllastajatest. Selle põhjal oli Tallinna hinnanguline reisiteenuste eksport 2018. aastal 1,16 miljardit eurot ning 2019. aastal 1,14 miljardit eurot. 2020.–2021. aastal vähenes see vastavalt 361 ja 390 miljoni euroni. Taastumine algas 2022. aastal ning 2024. aastaks ulatus Tallinna hinnanguline reisiteenuste eksport 1,10 miljardi euroni.

Joonis 26. Eesti reisiteenuste eksport Tallinna hinnanguline reisiteenuste eksport, miljonites eurodes, 2018–2024

Tallinna osakaal Eesti reisiteenuste ekspordist on perioodi jooksul püsinud suhteliselt stabiilsena, jäädes vahemikku 70–75%. Tegemist on hinnangulise näitajaga, mis põhineb välisküllastajate osakaalul ning arvestab ühe- ja mitmepäevareisijate struktuuri ja nende kulutusi. Seetõttu võib see erineda teistest kaudsetest hinnangutest, kuid annab terviklikuma pildi Tallinna rollist Eesti reisiteenuste ekspordis.

Detailsemate kululiikide lõikes on kõige täpsem teave kättesaadav majutuskulutuste kohta, samas kui teiste teenuste puhul põhineb hinnang suuremal määral küllastajate kulutuskäitumise uuringutel.

Majutuskulutused

Info majutusteenuste müügitulu kohta pärineb Statistikaameti majutusstatistikast. Analüüsis kasutatakse aastaseid andmeid perioodi 2018–2025 kohta. Majutusstatistikas on ööbimised eristatavad sise- ja välituristide lõikes, kuid majutusteenuste müügitulu kajastub koondnäitajana kõigi küllastajate kohta. Seetõttu on välituristidega seonduva majutustulu hindamisel kasutatud välismaalaste ööbimiste osakaalu: välismaalaste osatähtsus ööbimistest on rakendatud majutusteenuste kogutulule.

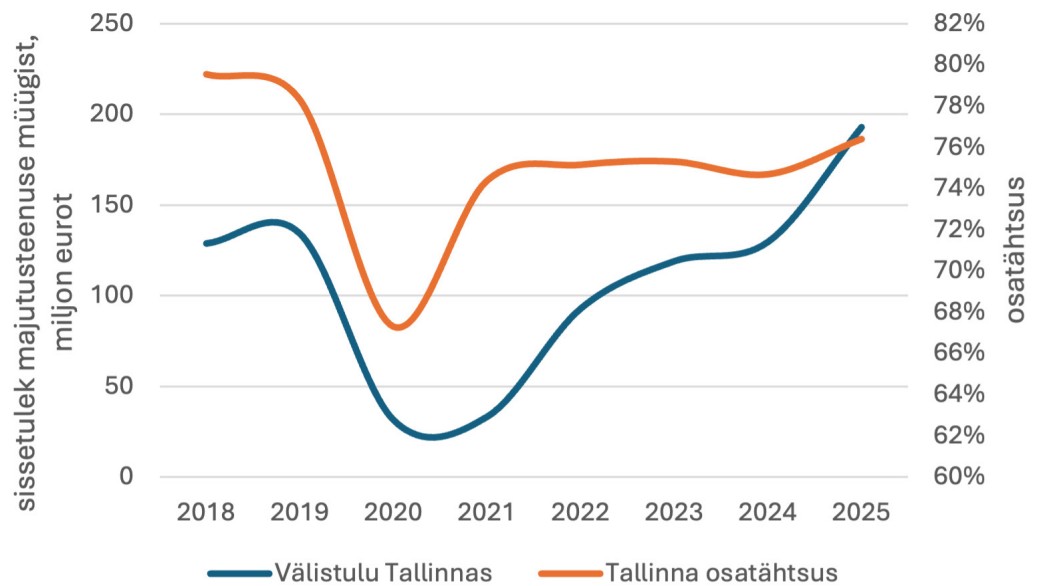
Tallinna näitajad on leitud samal põhimõttel, kasutades Tallinna välismaalaste ööbimiste osakaalu Eesti vastavast näitajast. Tulemused annavad hinnangu Tallinna rollile majutustulude kujunemisel ning võimaldavad võrrelda muutusi ajas.

Tallinnas registreeritud majutusasutustes välituristide majutamisest teenitud arvestuslik tulu ulatus 2018. aastal 128,8 miljoni euroni ning kasvas 2019. aastal 134,2 miljoni euroni. 2020. aastal toimus järsk langus – tulu vähenes 31,3 miljoni euroni – ning jäi 2021. aastal sarnasele tasemele (33,1 miljonit eurot). Alates

2022. aastast algas kiire taastumine: 2022. aastal ulatus välistulu 92,9 miljoni euroni, 2023. aastal 119,0 miljoni euroni ning 2024. aastal 129,6 miljoni euroni. 2025. aastal kasvas näitaja hüppeliselt 192,9 miljoni euroni, ületades selgelt kriisieelse taseme.

Tallinna osatähtsus kogu Eesti välisturistide majutustulust oli 2018. aastal 80% ning 2019. aastal 78%. 2020. aastal langes osakaal 67%-ni, kuid taastus järgnevatel aastatel ning püsis 2022–2024 ligikaudu 75% tasemel. 2025. aastal suurenes Tallinna osakaal 76%-ni. Seega on Tallinna roll Eesti välisturistide majutustulu kujunemisel jätkuvalt väga suur ning 2025. aasta näitajad viitavad nii mahu kui ka osakaalu tugevnemisele.

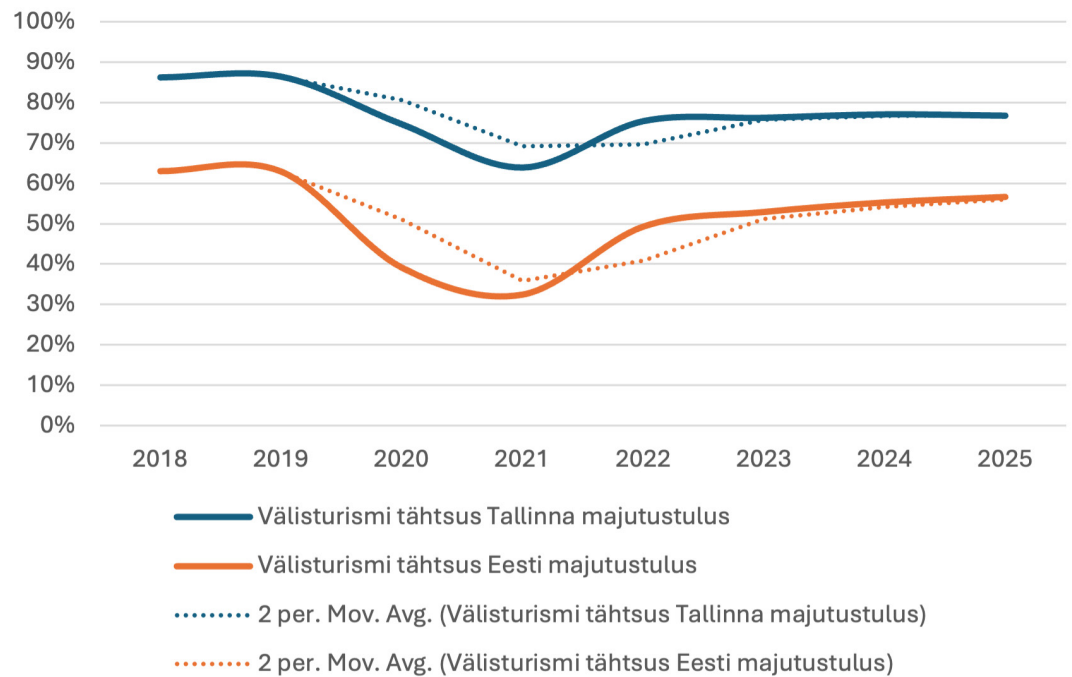
Joonis 27. Arvestuslik sissetulek majutusteenuse müügist välisturistidele Tallinnas (miljonites eurodes) ning Tallinna majutusasutustes teenitud välistulu osatähtsus kogu Eesti näitajast (%) 2018–2025

Valdav osa majutusteenuse müügist saadud tulust pärineb nii Eestis kui ka Tallinnas välisküllastajatelt. 2018.–2019. aastal moodustasid välisturistide poolt tehtud kulutused majutusele 86% Tallinna ja 63% Eesti majutustulust. 2020.–2021. aastal vähenes välisturismi osatähtsus märgatavalt, eriti Eestis tervikuna, kus see langes 33%-ni. Tallinnas oli langus väiksem (64%).

Alates 2022. aastast on välisturismi roll taas kasvanud. 2025. aastal moodustasid välisturistide poolt tehtud kulutused majutusele 77% Tallinna ja 57% Eesti majutustulust. Pikemas vaates on välisturismi osatähtsus Eestis mõnevõrra vähenenud, samas kui Tallinnas on see stabiliseerunud kriisieelse taseme lähedale.

Joonis 28. Välisturismi osatähtsus Tallinna ja kogu Eesti majutusasutuste sissetulekus majutusteenuse müügist 2018–2025

Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutuse (EIS) lühiajaliste üüripindade töölaua andmetel vähenes lühiajaliste rendipindade arv Tallinnas märgatavalt 2021. aastal. Kui 2020. aasta alguses ületas pakkumine 3000 pinna piiri (jaanuaris 3244), siis 2021. aasta jooksul langes see alla 2000 pinna (detsembris 1950).

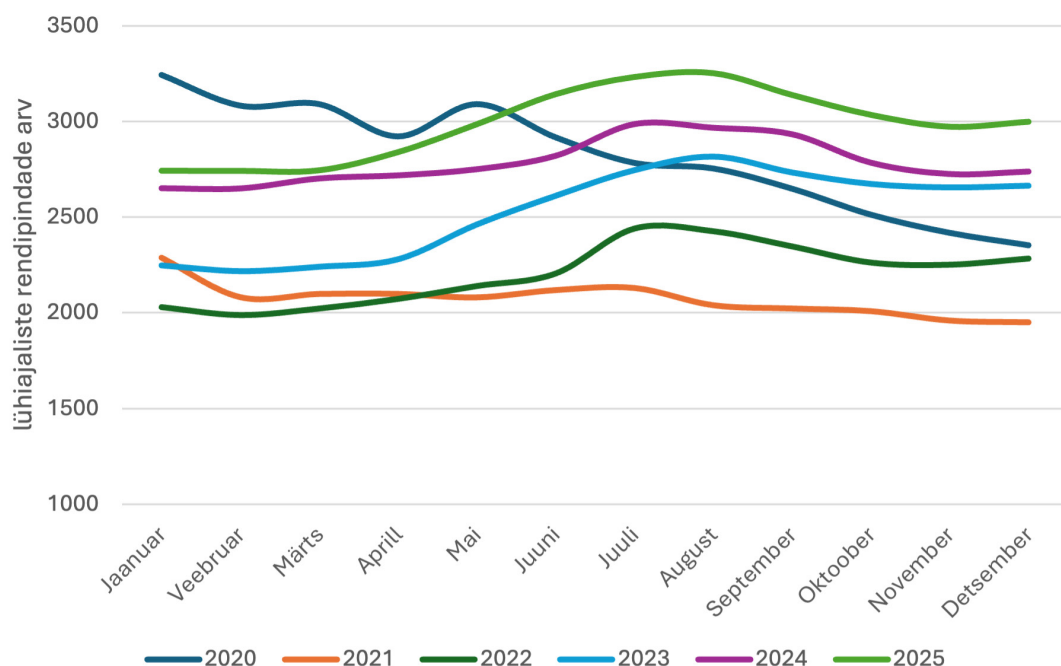
Alates 2022. aastast on toimunud järkjärguline taastumine ning 2023.–2025. aastal jätkus selge kasvutrend. 2025. aasta suvekuudel ulatus lühiajaliste rendipindade arv üle 3200 (augustis 3252), mis ületab pandeemiaeelse 2020. aasta taseme.

Andmetest ilmneb ka selge hooajalisus: pakkumine on kõrgem suvekuudel (juuli–august) ning madalam aasta alguses ja lõpus. Seega on lühiajaliste üüripindade turg Tallinnas kriisijärgselt taastunud ning viimastel aastatel ka laienenud.

Lühiajalise üüri turg on Eestis viimastel aastatel kujunenud oluliseks osaks majutussektorist. Civitta Eesti AS ja Tallinna Ülikool poolt 2025 aastal läbi viidud rakendusürituse kohaselt ulatus lühiajalise üüriteenuse pakkumine 2023. aastal hinnanguliselt kuni 50 000 voodikohani enam kui 10 000 majutuskohas, millest majanduslikult aktiivseid oli ligikaudu 5400. Tallinna roll on seejuures märkimisväärne – kuigi voodikohtade arvestuses moodustas pealinn ligikaudu viiendiku kogu Eesti pakkumisest, paiknes ligi pool aktiivsetest majutuskohadest Tallinnas

Nõudluse poolel hinnati lühiajalise üüri turu mahuks 2023. aastal ligikaudu 1,5 miljonit ööbimist, millest umbes pool leidis aset Tallinnas. Samas viitab uuring, et osa lühiajalise üüri ööbimistest ei kajastu ametlikus majutusstatistikas, mistõttu võib tegelik turumaht olla suurem

Joonis 29. EIS-i lühiajaliste üüripindade töölaua* andmetel lühiajaliste rendipindade arv Tallinnas, 2020 jaanuar – 2025 detsember

* EIS-i töölaud põhineb Lighthouse'i andmetel. Töölaud on kättesaadav [lingil](#).

Tallinna välisküllastajate kogukulutused

Välisküllastajate keskmiste kulutuste hindamisel kasutatakse 2024. aastal läbi viidud välisküllastajate uuringu (VKU) andmeid. Analüüs tugineb vastajate poolt esitatud kulutustele kogu Eestis viibimise jooksul ning kajastab keskmisi kulutusi ühe küllastaja kohta reisi lõikes. Tallinna näitajad põhinevad nende küllastajate andmetel, kelle peamine sihtkoht Eestis oli Tallinn. Keskmised kulutused on arvatud eraldi ühepäeva- ja mitmepäevaküllastajatele. Ühepäevaküllastajateks loetakse küllastajad, kes viibisid Eestis kuni 18 tundi ega ööbinud majutusasutuses, mitmepäevaküllastajateks aga need, kes veetsid Eestis vähemalt ühe öö.

Kulutused on jaotatud peamistesse kulukategooriatesse: majutus, toitlustus, kaubad, teenused, kultuuri- ja spordikulud ning tervishoiukulud. Arvesse on võetud üksnes Eestis tehtud kulutused. Tulemuste üldistamisel kogu välisküllastajate populatsioonile kasutatakse uuringu kaalutegureid, mis korrigeerivad valimit vastavalt küllastajate tegelikule struktuurile (sh päritoluriik, küllastuse eesmärk ja liikumisviis). Esitatud keskmised näitajad on kaalutud aritmeetilised keskmised.

Lisaks keskmistele kulutustele on esitatud alumised ja ülemised hinnangud, mis vastavad 95% usaldusvahemikule ning kirjeldavad hinnangu statistilist ebakindlust.

Hinnanguliselt kulutasid Tallinna välisküllastajad 2024. aastal kokku 367–463 miljonit eurot, keskmiselt ligikaudu 415 miljonit eurot (tabel 6). Sellest ühepäevaküllastajate kulutused moodustasid 83–127 miljonit eurot ning mitmepäevaküllastajate kulutused 283–337 miljonit eurot.

Tabel 6. Tallinna väliskülastajate kulutused 2024. aastal

	Keskmine	Alumine hinnang	Ülemine hinnang
Ühepäevakülastajate kulutused			
Kultuur ja sport	4,4	3,0	5,7
Tervis	7,0	0,6	13,3
Majutus	0,0	0,0	0,0
Toitlustus	31,5	28,4	34,7
Teenused	7,1	5,7	8,5
Kaubad	55,0	45,6	64,3
Ühepäeva kokku	104,9	83,3	126,5
Mitmepäevakülastajate kulutused			
Kultuur ja sport	15,0	12,9	17,0
Tervis	12,9	4,7	21,2
Majutus	103,7	98,7	108,8
Toitlustus	89,5	85,3	93,7
Teenused	19,4	17,4	21,4
Kaubad	69,6	64,5	74,7
Mitmepäeva kokku	310,0	283,3	336,7
KOKKU	415,0	366,7	463,3
Käibemaks	99,6	88,0	111,2
KOKKU (ilma käibemaksuta)	315,4	278,7	352,1

Võrreldes 2018. aastaga on Tallinna väliskülastajate kogukulutused vähenenud. Hinnatõusust hoolimata on keskmine kulu reisi kohta madalam, mis viitab külastajate struktuuri muutusele. Suurenenud on ühepäevakülastajate ja lühireiside osakaal, samas kui pikemate ja keskmisest suurema kulutusega reiside tähtsus on vähenenud. Samuti on muutunud päritoluriikide struktuur, mis mõjutab keskmisi kulutusi.

Välisturismi majanduslik mõju

Metoodika lühikirjeldus

Käesoleva analüüsi keskseks uurimisprobleemiks on hinnata välisturismi mõju Tallinna majandusele. Analüüs tugineb äriregistri ja Maksu- ja Tolliameti (EMTA) avalikele andmetele.

Tallinna otsese mõju hindamisel tehakse eeldus, et Tallinna turismi panustavad ettevõtted on registreeritud Tallinnas ning nende peamine tegevusala kuulub turismile omaste tegevusalade hulka. Seega käsitletakse analüüsis Tallinna ettevõtteid, kelle põhitegevus kuulub EMTAKi alusel määratletud turismiga seotud tegevusaladele.

Kuna raport avaldatakse 2026. aastal ning ettevõtete majandusaasta aruanded 2025. aasta kohta esitatakse 2026. aasta jooksul, hõlmab käesolev analüüs perioodi 2019–2024, mille kohta on andmed analüüsi koostamise hetkel kättesaadavad. Äriregistri majandusaasta aruannete andmed võimaldavad vaadelda perioodi alates 2019. aastast, mis annab võrdlusbaasi COVID-19 pandeemia eelse olukorra hindamiseks.

Maksu- ja Tolliameti andmed on kättesaadavad alates 2020. aastast, mistõttu EMTA andmetel põhinevad tabelid hõlmavad perioodi 2020–2024. Seega sõltub vaadeldav ajaperiood kasutatavast andmeallikast, kuid kogu analüüs keskendub võimalikult värsele ja võrreldavale andmestikule.

Lisaks eelnevale on toimumas uuele EMTAKile üleminek. Turismile omaste majandusharude määratlemisel kasutati EMTAK 2008 klassifikaatorit. Kuna osa ettevõtteid on vahepeal üle läinud EMTAK 2025 versioonile, viidi kõik tegevusalad tagasi EMTAK 2008 klassifikatsiooni vastavalt E-äriregistri ametlikule üleminekutabelile (vt [EMTAK 2008 ↔ 2025 vastavustabel](#)). Analüüsis kasutatud tegevusalade loetelu on esitatud EMTAK 2008 koodide alusel, et tagada ajas võrreldavus.

Detailsem ülevaade analüüsi kaasatud tegevusaladest on esitatud raporti lisa 1. Järgnevates alapeatükkides liigitatakse tegevusalad vastavalt käesolevas analüüsis kasutatavale jaotusele:

Turismile omased majandusharud	EMTAK 2008	Kirjeldus
..majutus	I 55	Hotellid ja muu sarnane majutus; puhkuse- ja muu lühiajaline majutus; laagriplatsid, vagunelamute ja haagissuvilate parkimisplatsid; muu majutus
..elamuskinnisvara rendileandmine	L 68201	Elamukinnisvara üürileandmine ja käitus kodumajapidamiste poolt
..toitlustus	I 56	Toidu ja joogi serveerimine
..sõitjate muu maismaavedu	H 49	Sõitjate asulasisene ja linnalähitransport; taksovedu; sõitjate muu mujal liigitamata maismaavedu

..veetransport	H 50	Sõitjatevedu merel, rannavetes ja sisevetel
..õhutransport	H 51	Sõitjate õhutransport
..raudteevedu	H 491	Sõitjate linnadevaheline raudteevedu
..rentimine ja kasutusrent	N 77	Transpordivahendite rentimine ja kasutusrent; tarbeesemete ja kodumasinade väljaüürimine ja kasutusrent
..reisibürood ja reisikorraldajad	N 79	Reisibüroode ja reisikorraldajate tegevus, reserveerimine ning sellega seotud tegevused
..kultuuritegevus	R 90 ja R 91	Loome-, kunsti- ja meelelahutustegevus ning raamatukogude, arhiivide, muuseumide ja muude kultuuriasutuste tegevus
..sporditegevus	R 93	Sporditegevus ning lõbustus- ja vaba aja tegevused

Tulemuste tõlgendamisel tuleb arvestada mitmete metoodiliste piirangutega. Esiteks põhineb hinnang ettevõtte registreerimiskohal, mistõttu võib osa Tallinnas tegutsevatest ettevõtetest jääda arvestusest välja ning osa Tallinnasse registreeritud ettevõtete tegevusest toimuda väljaspool Tallinna. Teiseks lähtutakse ettevõtte põhitegevusalast, mis ei pruugi täielikult kajastada ettevõtte tegelikku turismiga seotud müügitulu struktuuri.

Lisaks hõlmab turismile omastes majandusharudes teenitud müügitulu nii sise- kui väliturismi mõju, mistõttu väliturismi osakaalu täpne eristamine eeldab täiendavaid arvutuslikke eeldusi. Käesolev analüüs keskendub eelkõige otsesele majandusmõjule ning ei hõlma turismi kaudseid ega laiemalt majandusse kanduvaid mõjusid.

Turismile omastes ja turismiga seotud majandusharudes tegutsevate ettevõtete ja töötajate arv

2020. aastal tegutses Tallinnas turismile omastes majandusharudes 5384 aktiivset ettevõtet, 2024. aastaks oli nende arv kasvanud 6599-ni (tabel 8). Perioodi jooksul on ettevõtete arv kasvanud pea kõigis tegevusalades, sealhulgas majutuses, toitlustuses ja kultuuritegevuses.

Analüüsi on kaasatud äriregistris Tallinnasse registreeritud ettevõtted, kelle põhitegevusala kuulub turismiga seotud tegevusalade hulka ning kelle käive ei olnud Maksu- ja Tolliameti andmetel null. Tuleb arvestada, et ettevõtete arvu suurus sõltub kasutatavast metoodikast. Kui lisaks käibe piirangule rakendada ka nõuet, et ettevõttel oleks vähemalt üks töötaja, väheneks ettevõtete koguarv hinnanguliselt 40–60%. Samas piirangute eemaldamisel (sh nullkäibega ja töötajateta ettevõtted) oleks ettevõtete arv ligikaudu 60–75% suurem. Seetõttu on tulemuste tõlgendamisel oluline arvestada kasutatud valikuprintsiipidega.

Tabel 8. Tallinnas registreeritud aktiivsete ettevõtete arv, 2020–2024

	2020	2021	2022	2023	2024
Turismile omased majandusharud	5384	5614	5956	6307	6599
..majutus	208	213	245	257	263
..elamukinnisvara rendile andmine	2417	2532	2676	2746	2790
..toitlustus	870	905	1016	1048	1117
..sõitjate muu maismaavedu (sh raudteevedu)	225	215	216	260	263
..veetransport	20	21	22	23	23
..õhustransport	15	18	21	23	25
..rentimine ja kasutusrent	482	518	497	551	575
..reisibürood ja reisikorraldajad	193	186	187	209	234
..kultuuritegevus	619	652	698	764	836
..sporditegevus	19	20	19	25	28

2020. aastal töötas Tallinnas registreeritud turismile omaste majandusharude ettevõtetes 32 158 inimest, 2024. aastaks oli see arv kasvanud 34 275-ni (tabel 9). Töötajate arv on esitatud ettevõtete põhitegevusala järgi – kui ettevõtte põhitegevusala äriregistris on turismiga seotud, on kõik selle ettevõtte töötajad arvestatud turismitöötajatena.

Suurima hõivatute arvuga tegevusala on kogu perioodi vältel toitlustus, kus 2024. aastal töötas 12 854 inimest. Märkimisväärne on ka kultuuritegevuse (4565 töötajat) ning sõitjate muu maismaaveo (3643 töötajat) roll. Võrreldes 2020. aastaga on töötajate arv kasvanud eeskätt majutuses, toitlustuses ning õhustranspordis, samas kui mõnes valdkonnas (nt rentimine ja kasutusrent) on näha mõõdukat vähenemist.

Tabel 9. Töötajate arv Tallinnas registreeritud aktiivsetes ettevõtetes, 2020–2024

	2020	2021	2022	2023	2024
Turismile omased majandusharud	32158	30082	31697	33450	34275
..majutus	2323	1960	2864	3215	3258
..elamukinnisvara rendile andmine	4592	4085	3290	3137	3142
..toitlustus	10660	10102	11351	12355	12854
..sõitjate muu maismaavedu (sh raudteevedu)	3389	3332	3399	3526	3643
..veetransport	741	642	708	740	751
..õhustransport	219	241	272	317	375
..rentimine ja kasutusrent	821	862	869	845	774
..reisibürood ja reisikorraldajad	1509	1173	1290	1399	1477
..kultuuritegevus	4767	4570	4433	4574	4565
..sporditegevus	368	386	380	391	386

Mõju müügitulule

Tallinna turismivaldkonna müügitulu on hinnatud Tallinnasse registreeritud ettevõtete majandusaasta aruannete põhjal. Selleks on agregeeritud ettevõtete poolt turismivaldkonnaga seotud EMTAK tegevusaladel deklareeritud müügitulu.

Turismivaldkonnaga seotud müügitulu vähenes 2020. aastal märgatavalt, kuid taastus järgnevatel aastatel ning ületas 2024. aastaks pandeemiaeelse taseme. Kui 2019. aastal ulatus turismiga seotud müügitulu 2884 miljoni euron, siis 2024. aastal oli vastav näitaja 4332 miljonit eurot.

Tegevusalade lõikes on võrreldes 2019. aastaga suurimat kasvu näidanud rentimine ja kasutusrent, mille müügitulu on vaadeldaval perioodil kasvanud ligikaudu neli korda. Märkimisväärne kasv on toimunud ka tootlustuses ning kultuuritegevuses. Nende valdkondade kiire kasv viitab turismiteenuste struktuuri muutusele ning teenuste laienemisele võrreldes pandeemiaeelse ajaga.

Tabel 10. Tallinnasse registreeritud ettevõtete poolt turismivaldkonnaga seotud EMTAK tegevusaladel deklareeritud müügitulu, 2019–2024 (miljonites eurodes)

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Turismile omased majandusharud	2884	1804	2189	3331	3290	4332
..majutus	146	51	65	155	180	182
..elamukinnisvara rendile andmine	877	844	937	1138	1218	1444
..toitlustus	396	287	347	616	600	734
..sõitjate muu maismaavedu	161	120	42	77	87	117
..veetransport	432	43	40	151	38	185
..õhustransport	258	107	169	225	137	223
..raudteevedu	21	14	14	20	22	0
..rentimine ja kasutusrent	206	184	319	510	480	834
..reisibürood ja reisikorraldajad	296	89	180	321	379	392
..kultuuritegevus	55	41	52	77	98	93
..sporditegevus	15	5	6	17	24	3

Turismivaldkonnaga seotud müügitulu osakaal Tallinnasse registreeritud ettevõtete kogumüügitulus oli 2019. aastal 9%. Pandeemia mõjul langes vastav osakaal 2020. aastal 6%-ni ning püsis samal tasemel ka 2021. aastal. 2022. aastal taastus näitaja 9%-ni, vähenes 2023. aastal 7%-ni ning tõusis 2024. aastal taas 9%-ni.

Tabel 11. Turismivaldkonna müügitulu osakaal Tallinnasse registreeritud ettevõtete kogumüügitulus, 2019–2024

Osakaal	9%	6%	6%	9%	7%	9%
Aasta	2019	2020	2021	2022	2023	2024

Tööjõumaksud välisküllastajaid teenindavates majandusharudes

Tabelis 12 on esitatud Tallinnas registreeritud turismile omastes majandusharudes tasutud tööjõumaksude kogusumma miljonites eurodes perioodil 2020–2024. Tööjõumaksud hõlmavad tulumaksu, sotsiaalmaksu, kogumispensioni makset ja töötuskindlustusmakset. Turismile omastes majandusharudes kokku kasvas tööjõumaksude summa 167 miljonilt eurolt 2020. aastal 293 miljoni euron 2024. aastal. Kõige suuremad tööjõumaksu panustajad on kogu perioodi vältel olnud toitlustus ning elamukinnisvara rendile andmine. Märkimisväärne kasv on toimunud ka sõitjate maismaaveos, veetranspordis ja kultuuritegevuses. Õhutranspordi tööjõumaksude maht on küll absoluutväärtuses väiksem, kuid kasvutempo on olnud kiire.

Tabel 12. Tööjõumaksud turismile omastes majandusharudes, miljonites eurodes, 2020–2024

	2020	2021	2022	2023	2024
Turismile omased majandusharud	167	173	225	264	293
..majutus	12	11	18	24	26
..elamukinnisvara rendile andmine	31	33	37	41	45
..toitlustus	35	38	55	67	74
..sõitjate muu maismaavedu (sh raudteevedu)	25	26	31	35	41
..veetransport	10	11	12	14	16
..õhutransport	3	4	5	6	8
..rentimine ja kasutusrent	6	7	11	11	11
..reisibürood ja reisikorraldajad	11	8	12	15	17
..kultuuritegevus	23	23	27	32	34
..sporditegevus	1	1	2	2	2

Tabelis 13 on toodud keskmised tööjõumaksud töötaja kohta eurodes. Näitaja on arvutatud, jagades tabelis 12 esitatud tööjõumaksude kogusumma sama tegevusala töötajate arvuga (vt tabel 9). Turismile omastes majandusharudes tervikuna suurenes keskmine tööjõumaks töötaja kohta 5205 eurolt 2020. aastal 8547 euron 2024. aastal. Tegevusalade lõikes on kõrgeimad keskmised näitajad veetranspordis ja õhutranspordis, mis viitab nende valdkondade kõrgemale palgatasemele. Samas tuleb arvestada, et nendes harudes on töötajate arv väiksem kui näiteks toitlustuses, mistõttu võib keskmine näitaja olla tundlikum muutustele. Toitlustuses on keskmine tööjõumaks töötaja kohta küll kasvanud, kuid püsib võrreldes mitme teise turismile omase tegevusalaga madalamal tasemel.

Tabel 13. Keskmised tööjõumaksud töötaja kohta, eurodes, 2020–2024

	2020	2021	2022	2023	2024
Turismile omased majandusharud	5205	5742	7083	7890	8547
..majutus	5236	5476	6273	7317	8100
..elamukinnisvara rendile andmine	6842	8047	11331	13164	14231

..toitlustus	3245	3730	4832	5400	5770
..sõitjate muu maismaavedu (sh raudteevedu)	7449	7879	9219	10006	11251
..veetransport	11859	15081	15894	16762	18464
..õhustransport	13808	14828	17182	20209	22146
..rentimine ja kasutusrent	7062	7553	12615	12842	14062
..reisibürood ja reisikorraldajad	7080	7244	9375	10963	11774
..kultuuritegevus	4723	4994	6083	6945	7409
..sporditegevus	3535	3787	4577	5184	5290

Kuidas mõjutab majandust 10 000 Tallinna väliskülastaja lisandumine või nende arvu vähenemine?

Käesolevas peatükis hinnatakse väliskülastajate arvu muutuse mõju turismile omaste majandusharude majandusnäitajatele. Analüüsi eesmärk on vastata küsimusele, kuidas mõjutab Tallinna väliskülastajate arvu suurenemine või vähenemine sektori käivet, tööjõumakse ja tööhõivet. Empiiriline hinnang põhineb kvartaalsel ajaseerial perioodil 2020 I kvartal kuni 2025 IV kvartal, kokku 24 vaatlust. Majandusnäitajad (töötajate arv, tööjõumaksud ja käive) pärinevad Maksu- ja Tolliameti ning Äriregistri avalikest andmetest ning hõlmavad turismile omaseid majandusharusid vastavalt eelnevalt koostatud klassifikaatorile. Väliskülastajate koguarv kvartalite lõikes pärineb mobiilpositsioneerimise andmetest. Kõik majandusnäitajad on nominaalväärtustes.

Külastajate arvu muutuse mõju hinnati kahel viisil:

- Ökonomeetriline ajaseeria hinnang tugineb kvartaalsele regressioonimudelile ning arvestab hooajalisust ja näitajate inertsust ajas, sobides paremini süsteemse seose hindamiseks.
- Kulupõhine arvestus lähtub keskmisest külastuse kulust ning sobib otsese majandusliku mõju hindamiseks lühikeses perspektiivis, eeldades, et kulustruktuur ei muutu.

Kuna analüüsi keskne eesmärk on esitada mõju praktilistes ühikutes (eurod ja töötajate arv), kasutatakse tasemetes regressioonimudelit, kus väliskülastajate koefitsient on tõlgendatav ühikutes. Iga majandusnäitaja kus Y_t jaoks hinnati mudel kujul:

$$Y_t = \alpha + \beta K_t + \theta_1 Y_{t-1} + \theta_2 Y_{t-2} + \delta_1 Q1_t + \delta_2 Q2_t + \delta_3 Q3_t + \varepsilon_t$$

kus Y_t tähistab vastavat majandusnäitajat kvartalis t , K_t väliskülastajate arvu, $\delta_1 Q1_t - \delta_3 Q3_t$ on kvartali fikseeritud efektid hooajalisuse kontrollimiseks (üks kvartal jäetakse baasiks), ning Y_{t-1} ja Y_{t-2} võtavad arvesse näitaja inertsust ajas. Jääkides esineva autokorrelatsiooni riski vähendamiseks kasutatakse Newey–West (HAC) robustseid standardvigu.

Tulemused näitavad, et väliskülastajate arv on positiivses seoses kõigi vaadeldud majandusnäitajatega, kuid seose statistiline tugevus erineb näitajate lõikes.

- Töötajate arv: väliskülastajate koefitsient on $\beta=0,0047748$ ja on statistiliselt oluline ($p < 0,001$). See tähendab, et 10 000 täiendava väliskülastaja lisandumine on seotud ligikaudu 47,7 töötaja lisandumisega turismile omastes majandusharudes samal perioodil ($10\,000 \times 0,0047748$).

- Tööjõumaksud: välisküllastajate koefitsient on $\beta=10,3298$ ($p \approx 0,055$). Seos on positiivne ja majanduslikult mõtestatav, kuid 5% olulisustasemel piiripealne. Tõlgendus: 10 000 täiendava välisküllastaja lisandumine on seotud ligikaudu 0,10 miljoni euro suuruse tööjõumaksude kasvuga samal perioodil ($10\,000 \times 10,3298 \approx 103\,298$ €).
- Käive: välisküllastajate koefitsient on $\beta=425,266$ ($p \approx 0,059$), mis on samuti positiivne ja 5% olulisustasemel piiripealne. Tõlgendus: 10 000 täiendava välisküllastaja lisandumine on seotud ligikaudu 4,25 miljoni euro suuruse käibe kasvuga turismile omastes majandusharudes samal perioodil ($10\,000 \times 425,266 \approx 4\,252\,660$ €).

Lisaks ökonomeetrilisele hinnangule arvutati mõju ka kulupõhise lähenemise abil. 2024. aasta välisküllastajate uuringu kohaselt kulutas välisküllastaja Tallinnas keskmiselt 245 eurot külastuse kohta. Seega tähendaks 10 000 täiendavat välisküllastajat ligikaudu 2,45 miljonit eurot otsest lisatulu ($10\,000 \times 245$ €). Kui lähtuda mitmepäevaküllastaja keskmisest kulutusest (336 eurot), ulatuks vastav mõju 3,36 miljoni euroni.

Kulupõhine arvestus kajastab otsest tarbimise efekti, samas kui ökonomeetriline hinnang peegeldab ajaloolist seost küllastajate arvu ja registripõhiste majandusnäitajate vahel. Mõlemad lähenemised annavad samasse suurusjärku jääva hinnangu käibe, mis suurendab tulemuste usaldusväärsust.

Tulemuste tõlgendamisel tuleb arvestada mitmete kitsendustega. Esiteks on ajaseeria suhteliselt lühike (24 vaatlust), mis piirab mudeli keerukust ja hinnangute täpsust. Teiseks on majandusnäitajad nominaalväärtustes ning inflatsiooni mõju ei ole eraldi eemaldatud. Kolmandaks näitab regressioon statistilist seost, mitte ranget põhjuslikku mõju; võimalik on ka kahepoolne seos, kus majandusaktiivsus mõjutab omakorda küllastajate arvu. Lisaks võivad mobiilpositsioneerimise andmed sisaldada mõõtevigu või meetoodilisi piiranguid. Käibe ja tööjõumaksude mudelites on küllastajate koefitsient 5% olulisustasemel piiripealne, mistõttu tuleks neid tulemusi käsitleda eelkõige suurusjärgu hinnanguna.

Välisturistide mahu prognoos kuni aastani 2040

Välisturistide mahu prognoosimisel on lihtsustatult kolm võimalikku lähenemisviisi.

1. Hinnata välisturistide arvu ökonomeetriliselt, tuginedes erinevatele makromajanduslikele näitajatele ning nende prognoosidele. See oleks äärmiselt keeruline, sest kvaliteetse mudeli loomiseks tuleks esmalt määrata lähteriigid (ehk riigid, kust Tallinnasse reisitakse) ning seejärel nende riikide makromajandusprognoose süsteemselt koguda, sünteesida ja korrastada. Lisaks on keeruline hinnata erinevate prognooside täpsust, kuna sõltuvalt riigist ei pruugi prognoos olla piisavalt täpne, objektiivne või poliitiliselt kallutamata.
2. Rakendada olemasolevaid turisminõudluse prognoose, näiteks Google'i ja Deloitte'i koostöös valminud turismiproгноoside raportit (Deloitte Strategy, Risk & Transactions, S.L.U., 2024), ning kanda selles esitatud üldistused Euroopa kui turismisihtkoha kohta laialt üle Eestile ja Tallinnale. See oleks teostuselt lihtsaim lähenemine, kuid ei arvestaks Tallinna kui turismisihtkoha eripäradega ega juba teada-olevate investeeringutega, mis võivad prognoositud väärtusi mõjutada. Sellegipoolest võiks see olla hea viis lõplike analüüsitulemuste raamistamiseks ja kontrollimiseks.
3. Leida kohalik institutsioon, kelle ärilised eesmärgid sõltuvad Tallinna saabuvate välisturistide mahust, kellel on tugev analüütiline võimekus ning kelle investeeringud mõjutavad Tallinna turismimahtu. Nende prognoose sisendina kasutades on võimalik hinnata sihtkoha koguturismi nõudlust.

Samas tuleb arvestada, et tulevikutrendide puhul ei ole sisuliselt ühtegi 100% kindla väärtusega muutujat, mida sisendina kasutada. Seetõttu on niivõrd erialaspetsiifilise prognoosi koostamisel paratamatu, et „prognoos tugineb teisel prognoosil“.

Valitud lähenemine

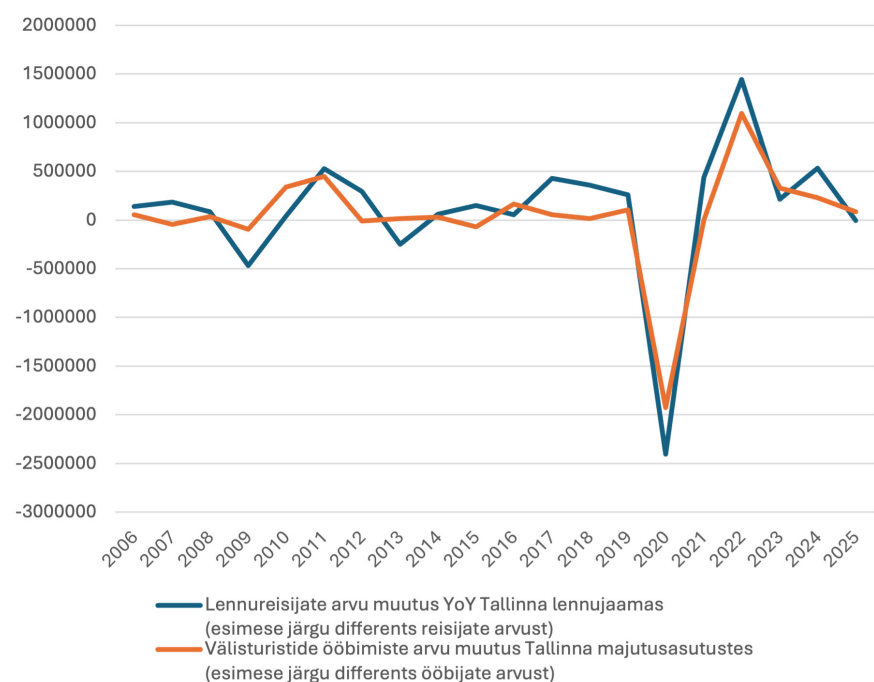
Kolmest eelmises osas kirjeldatud valikust kasutati viimast: toetavaks institutsiooniks, kelle prognoosidele tuginetakse, valiti Tallinna Lennujaam. Valiku aluseks olid järgmised asjaolud.

- Tallinna Strateegiakeskus kasutab turismiturunduse planeerimisel ja lühiajaliste trendide hindamisel lennuinfoplatvormi ForwardKeys (Forward Data S.L.U., 2024). Üheks kõige paremini tulevikunõudlust kirjeldavateks näitajateks on selle põhjal varasemalt olnud lendude tihedus ja mahutavus, mis selgitavad sageli üle kahe kolmandiku

varieeruvusest iga lähteriigi puhul. Sellel seosel on tõenäoliselt ka topeltkausaalne mõju: vähem lende või vähem saadaolevaid istekohti tähendabki väiksemat reisijate arvu. Samas sõltuvad lennuliinide prognoosid eelkõige nende ärilistest huvidest, mistõttu on prognoosid vähemalt lühiajaliselt üldjuhul täpsed.

- Kuigi Tallinna turismi iseloomustab tugev sõltuvus Soomest (soomlaste ööbimised moodustasid hoolimata langusest 2025. aastal siiski 32% kõigist välisturistide ööbimistest) ning seetõttu on Tallinna suurimaks „väravaks“ Tallinna Sadam, peegeldab Tallinna Lennujaama reisijate arv sellest hoolimata väga hästi kogu turismi mahtu. Seda näitab joonis 30, kus on esitatud lennureisijate arvu ja välisturistide ööbimiste arvu aastased muutused. (Kui kuvada muutuste asemel absoluutarve, oleks seos veelgi selgem, kuid see oleks eksitav.)

Joonis 30. Välisturistide arvu muutused Tallinnas ja Tallinna Lennujaama reisijate maht. Andmeallikad: Statistikaamet ja Tallinna Lennujaam

Seda seost võib selgitada eeldus, et Tallinna Lennujaama liiklus ja selle prognoosid peegeldavad kogu Tallinna turisminõudlust. Eelduse paikapidavusele viitab välisküllastajate uuring, mille kohaselt külastab üle kolmandiku välisküllastajatest (39%) reisi jooksul ka teisi riike peale Eesti (Turu-Uuringute AS, 2024). See aitab selgitada olukorda, kus osa küllastajaid saabub näiteks Helsingi või Riia lennujaama ning jõuab sealt edasi Eestisse muu transpordiga, panustades seeläbi teiste „Tallinna väravate“ statistikasse. Kui eeldada, et need reisijad ei erine oma statistilise profiili poolest märkimisväärselt ülejäänutest, on loogiline, et Tallinna Lennujaama liiklus ilmestab üldiselt kogu Tallinna turisminõudlust.

- Viimaks vastab Tallinna Lennujaam varem kirjeldatud tingimustele: nende ärilised eesmärgid sõltuvad tugevalt Tallinna saabuvate välisturistide mahust; neil on tugev analüütiline võimekus (sh turul vabalt mittekättesaadav info lennuliinide plaanide kohta); ning nende

tehtavad investeeringud mõjutavad Tallinna turismimahtu (lisaks on investeeringute maht neile endile teada). Seetõttu võib eeldada, et vähemalt lühiajaliselt on Tallinna Lennujaama reisijate arvu prognoosid väga täpsed.

Andmed, mudeldamisel kasutatud definitsioonid

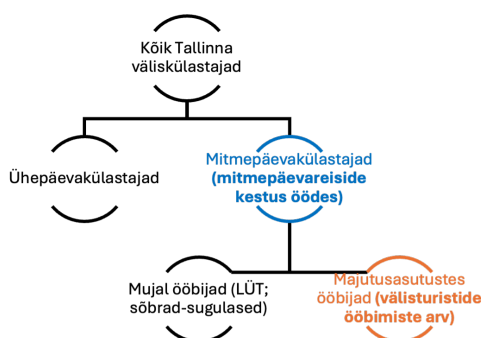
Tallinna Lennujaam toetas analüüsi läbiviimist, võimaldades andmestiku kasutamist, milles oli kaks tunnust: lennureisijate arvu ajaloolised andmed koos prognoosiga ning lennuoperatsioonide arvu ajaloolised andmed koos prognoosiga.

Andmekogusse kaasati ka Statistikaameti majutusstatistika (Statistikaamet, s.a.), kasutades sellest välisturistide majutatute ja ööbimiste arve Tallinnas, Harjumaal ja Eestis. Kolmanda andmekoguna kasutati Eesti Panga avaldatud statistikat kogu väliskülastuste arvu kohta Eestis (Eesti Pank, s.a.), mis põhineb mobiilpositsioneerimis andmetel, ning neljandana sama statistikat Tallinna kohta.

Kokku loodi Tallinna turismimahu prognoosimiseks kaks mudelit. Esimene mudel prognoosis välisturistide ööbimiste arvu Tallinnas. Teine mudel loodi selleks, et kasutada esimese mudeli prognoositud ööbimiste arvu sisendina teise tunnuse ehk kõigi mitmepäevakülastuste kestuse (öödes) hindamiseks. Need kaks näitajat võivad esmapilgul tunduda sarnased, kuid sisult on need erinevad:

- Välisturistide ööbimiste arv (edaspidi mudelis Tallinn_ood) näitab välisturistide ööbimisi Tallinna majutusasutustes sama definitsiooni kohaselt nagu Statistikaameti tabelis TU131: välisriikide elanike ööbimised 5 ja enama voodikohaga majutusasutustes, kellel on kohustus esitada andmeid Statistikaametile. Alloleval joonisel 31 on see oranžiga tähistatud grupi ööbimiste arv.
- Mitmepäevakülastuste kestus öödes (edaspidi mudelis Kestus) näitab kõigi väliskülastajate mitmepäevakülastuste kestust öödes, hõlmates seega ka neid ööbimisi, mis ei toimunud tasulises majutuses või mis toimusid sellistel lühiajalistel üüripindadel, mille teenuseosutajal puudub kohustus esitada turismistatistika Statistikaametile. Definitsioonilt on see näitaja sarnane Eesti Panga andmestikus kasutatava mitteresidentide Eestisse tehtud mitmepäevareiside kestuse definitsiooniga, kuid erinevusega, et käesolevas analüüsis kirjeldab see Tallinna piirkonda, mitte kogu riiki. Alloleval joonisel 31 on see sinisega tähistatud grupi ööbimiste arv.

Joonis 31. Mitmepäevakülastajate jaotus

Mudelite spetsifikatsioonid

Proгноosimisel kasutati kahte järjestikust mudelit. Esmalt modelleeriti välituristide ööbimiste arvu Tallinna majutusasutustes dünaamilise regressioonimudeli abil (regression with ARIMA errors) kujul:

$$\log(Tallinn_{ood}_t) = \alpha + \beta \log(PAX_t) + \gamma \cdot COVID_t + \varepsilon_t$$

Kus $Tallinn_{ood}_t$ tähistab välituristide ööbimiste arvu Tallinna majutusasutustes aastal t , PAX_t Tallinna Lennujaama reisijate arvu, $COVID_t$ pandeemia-aastade fiktiivtunnust ning ε_t ajas sõltuva struktuuriga vealiiget. Jääkide modelleerimisel lubati ajasõltuvust (MA(2) struktuur), mis võimaldab arvestada kahe eelneva perioodi šokkide mõjuga.

Mudel valiti seejuures rohkemate kandidaatide hulgast *rolling one-step-ahead* ristvalideerimisega. See on ka põhjus, miks lennuoperatsioonide arvu lõplikus mudelis seletava tunnuseks ei kasutatud – seda sisaldanud mudelid ei toimunud paremini kui ainult reisijate arvu sisaldavad mudelid. Seejuures oleks lennuoperatsioonide arvu kaasamine põhjutanud ka kerge multikollineaarsuse probleemi (ei ole hea kui on mitu seletavat tunnust, mis on omavahel liiga tugevalt seotud). Prognoseerimise kontrolliks kasutatud „veerev“ valideerimine andis CV MAPE = 10.13%, mis on aastaste turisminäitajate puhul suhteliselt hea täpsuse tase.

Teises etapis modelleeriti välisküllastajate mitmepäevareiside kogukestus öödes, kasutades esimesest mudelist saadud prognoositud ööbimiste arvu ning täiendavaid kontrollmuutujaid. Mudeli üldkuju on:

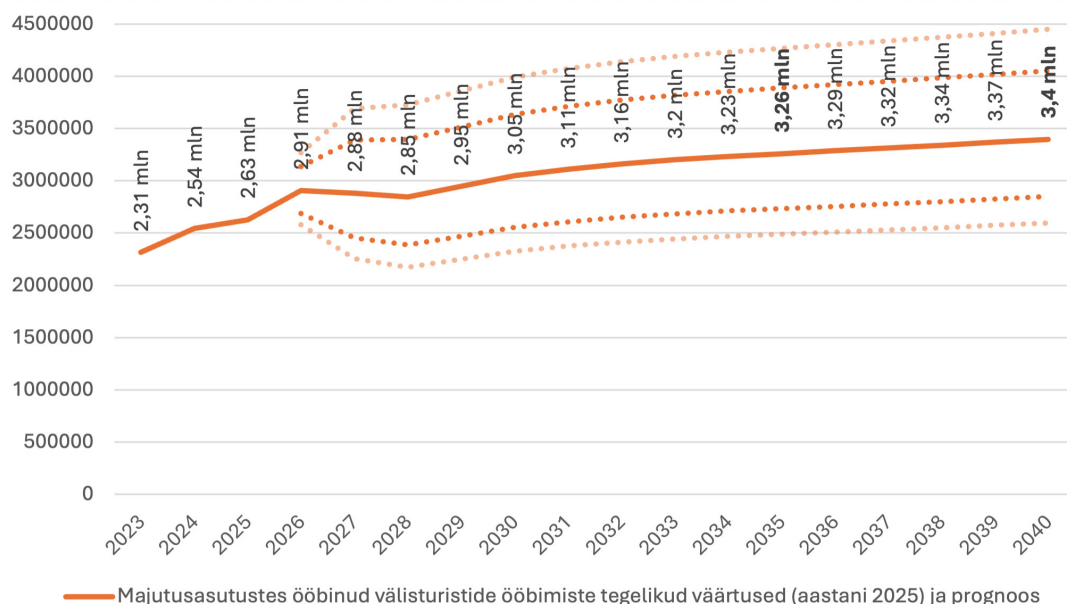
$$\log(kestus_t) = a + b \cdot \log(Tallinn_{ood}_t) + c \cdot COVID_t + d \cdot MET_t + u_t$$

Kus $kestus_t$ tähistab välisküllastajate mitmepäevareiside kogukestust öödes, MET_t metoodikaerinevuse fiktiivtunnust (enne 2019. aastat mõõdeti kestust päevades, mitte öödes) ning u_t juhuslikku vealiiget. Siin oli mudeli spetsifikatsioon lihtsam, sest vaadeldes ajaloolisi andmeid on Tallinna majutusasutustes ööbivate turistide ja välituristide Tallinna mitmepäevakülastuste kestus öödes üsna konstantse suhtega.

Prognoseitulemused

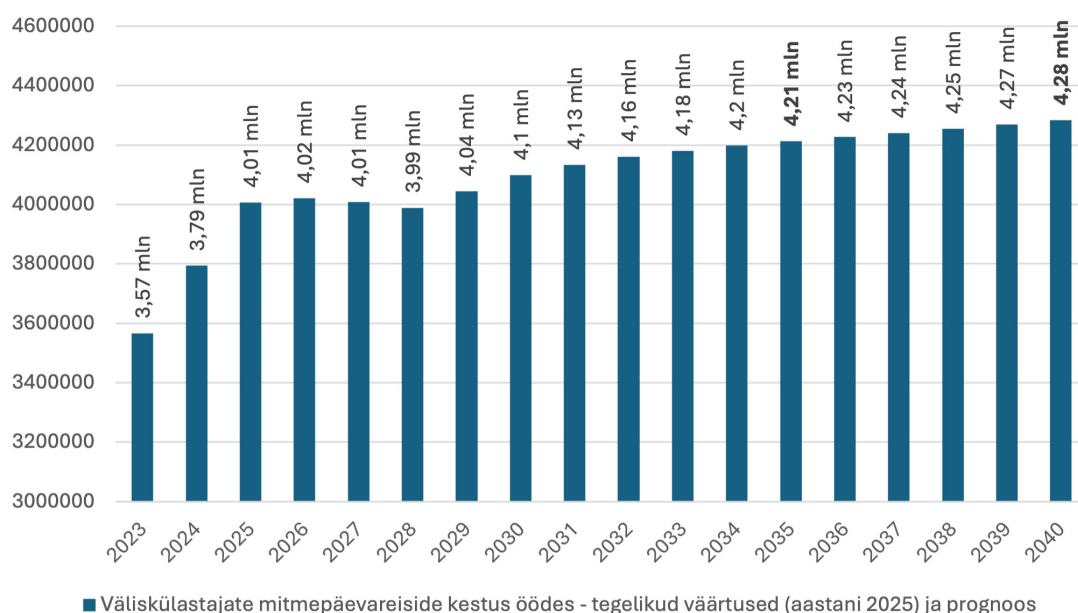
Prognoseitulemused on esitatud Joonisel 32 ja Joonisel 33. Välituristide ööbimiste arvu prognoos (Joonis 32) näitab, et aastaks 2035 võib ööbimiste maht Tallinna majutusasutustes ulatuda ligikaudu 3,26 miljonini ning aastaks 2040 ligikaudu 3,4 miljonini.

Joonis 32. Välislastide ööbimiste arv Tallinna majutusasutustes: tegelikud väärtused kuni 2025 ja prognoos kuni 2040 koos 80% ja 95% usaldusvahemikega.

Väliskülastajate mitmepäevareiside kogukestuse prognoos (Joonis 33) näitab, et aastaks 2035 võib kogukestus ulatuda ligikaudu 4,21 miljoni ööni ning aastaks 2040 kuni 4,28 miljoni ööni.

Joonis 33. Väliskülastajate mitmepäevareiside kogukestus öödes Tallinnas: tegelikud väärtused kuni 2025 ja prognoos kuni 2040.

Mõlemal prognoosil on tõlgendamise ja täpsuse seisukohast siiski omad puudujäägid. Esimese prognoosi (majutusasutustes tehtud välislastide ööbimiste arv) puhul võib selle puhul eeldada hinnangunihet allapoole. Nihke sisuline põhjus seisneb selles, et lennujaama kasvunumbrites on suurel osal treeningandmete perioodist leidnud aset ka Eesti elanike välisreiside kasv, mis edaspidi aga eelduslikult sama suures mahus kasvada ei saa kui siia lendavate välislastide arv. See tähendab, et välislastide osa moodustab eelduslikult edaspidi suurema osa reisijate arvust kui seni.

Veel üks põhjus, miks välituristide ööbimiste hinnang võib nihkega olla seisneb selles, et kui viimase väliskülastajate uuringu andmetel (Turu-Uuringute AS, 2024) ööbis majutusasutustes 72% välituristidest, siis see osakaal on võrreldes nii 2018. aastaga kui 2014. aastaga langenud. See osa katab arvestatava osa mudeli treeningandmete perioodist ja tekitab efekti, kus lendajate arv kasvas aga majutusasutustes ööbijate arv nii suures matus ei kasvanud. Seda mõju pehmendab küll asjaolu, et hetkel esitavad ööbimiste kohta statistikat ka enamik lühiajalise üüriteenuse pakkujatest Tallinnas. Kuivõrd majutusasutustes ööbimiste osakaal edaspidi sarnasel viisil langeda ei pruugi, sest ülejäänud majutusliigid tingimata nii kiirelt ei kasva. Näitena, lühiajalise üüriteenuse turul on pikalt arutatud võimalikke reguleerimisi (Saar et al., 2025) ja sõprade ning sugulaste juures ööbijate hulk märkimisväärselt kasvada ei saa. Seega tekibki hinnangunihe allapoole ja tegelik majutusasutustes ööbijate hulk võiks sisendtunnuste paikapidavuse korral realiseeruda kõrgemal tasemel kui prognoos.

Teise prognoosi (väliskülastajate mitmepäevareiside kestus öödes) puhul on hinnang mõjutatud samadest nihetest mis esimese puhul, sest teine ökonomeetriline mudel tugineb esimese tulemustele. Kuivõrd võiks varem kirjeldatud põhjustel olla mitmepäevakülastuste kestus öödes edaspidi tugevamas seoses välituristide ööbimiste arvu kasvuga, siis võib teha lihtsustuse ning käsitleda esimese prognoosi keskvaartust kui välituristide ööbimiste arvu alumist hinnangut (sest mudel tõenäoliselt alahindab ööbimiste arvu kasvu) ja väliskülastajate mitmepäevakülastuste kestust öödes kui sama tunnuse ülemist hinnangut (sest kuigi ka see on tõenäoliselt alahinnatud, siis eelduslikult moodustab majutusasutustes tehtud ööbimiste arv sellest edaspidi suurema osakaalu aga ei saa seda ületada). Sellise lihtsustuse toel jõuame stsenaariumini, mille kohaselt võiks aastaks 2035 olla välituristide ööbimiste arv olla üle 3,26 miljoni ja alla 4,21 miljoni ning aastaks 2040 olla vahemikus 3,40 miljonit kuni 4,28 miljonit.

Tulemuste sobivus olemasolevate hinnangutega

Olemasolevad hinnangud prognoosivad *inbound*-turismi mahu keskmiseks kasvuks perioodil 2019–2040 ligikaudu 2% aastas (Deloitte Strategy, Risk & Transactions, S.L.U., 2024). Kui võrrelda seda siinse analüüsi prognoosiga (3,4 miljonit kuni 4,28 miljonit), siis tähendab see pandeemiaeelse tasemega võrreldes ligikaudu 0,9% kuni 2,02% keskmist aastast kasvu. Esmapilgul võiks see viidata, et siin prognoositud hinnangud on võrreldes rahvusvaheliste hinnangutega jätkuvalt pigem allapoole nihkes ning välituristide ööbimiste arv on vahemiku mõlemas otsas alahinnatud.

Selline arutluskäik ei arvesta aga olulist asjaolu: kui Euroopas tervikuna on turismimaht pandeemiaeelse tasemega võrreldes sisuliselt täielikult taastunud (The World Tourism Organization of the United Nations, s.a.), mis kajastub ka varem viidatud Deloitte'i ja Google'i koostöös valminud uuringu prognoosides (Deloitte Strategy, Risk & Transactions, S.L.U., 2024), siis meie regioonis ei ole taastumine olnud sama ulatuslik. Seda ilmestab asjaolu, et välituristide ööbimiste tase Tallinna majutusasutustes oli 2025. aastal ligikaudu 2,63 miljonit,

mis oli endiselt 6,6% madalam kui pandeemiaeelset. Seetõttu ei ole pelgalt aastase kasvumäära (2%) võrdlemine antud kontekstis täielikult asjakohane, kui lähtepunktina ei ole siinsetes andmetes pandeemiaeelne tase veel taastunud.

Asjakohasem on võrrelda prognoosi hiliseima teadaoleva lähteperioodi ehk 2025. aastaga. Sellelt tasemelt prognoosivahemiku saavutamiseks peaks keskmine aastane kasv jääma vahemikku 1,73% kuni 3,31%. Arvestades, et suuremahulisemad rahvusvahelised prognoosid hindavad Euroopa keskmiseks kasvuks ligikaudu 2% ning pikemaajalised lennuliinide prognoosid võivad mõnel juhul viidata ka üle 3% aastasele kasvule (Boeing, s.a.), võib järeldada, et käesoleva analüüsi raames tehtud modelleerimise tulemused on olemasolevate hinnangutega piisavalt kooskõlas. Seetõttu ei ole põhjust prognoose üksnes tulemuste suuruse tõttu kahtluse alla seada. Samas tuginevad mudelid mitmele eeldusele, mille paikapidavus vajab eraldi kriitilist hindamist (sellest täpsemalt allpool).

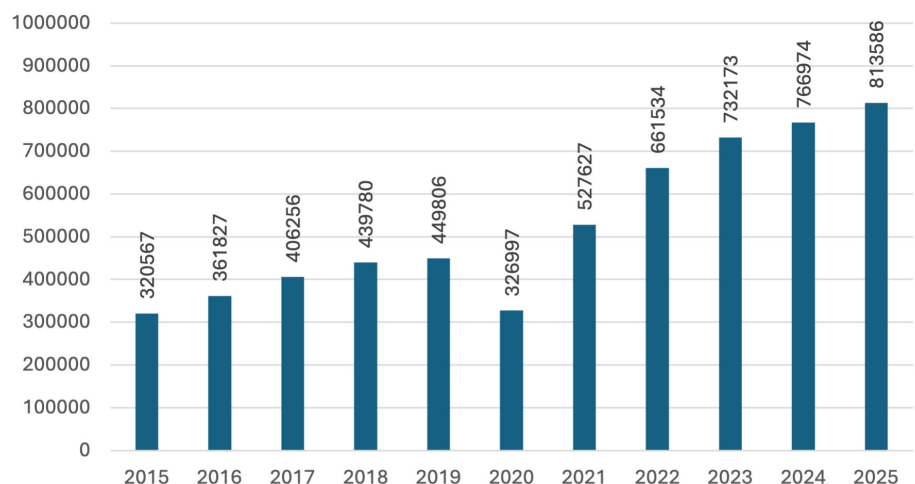
Prognoosidest lähtuv vajadus majutusasutuste mahutavuse järele.

Prognoositud välituristide ööbimiste arvu põhjal hinnati, milline võiks olla vajadus majutusasutuste tubade järele. Fookus seati teadlikult tubade arvule, mitte voodikohtade arvule, sest viimane võib ekslikult jätta mulje, et nõudluse kasvule saab vastata pelgalt olemasolevatesse tubadesse voodikohti lisades. See ei vastaks tegelikule nõudlusele, kuna nõudluse kasvuga ei kaasne tingimata kvaliteediootuste langus.

Saadaolevate hotellitubade arvu hindamisel lähtuti järgmistest eeldustest.

- Eeldati, et siseturistide ööbimiste arv püsib pandeemiajärgsel stabiilsel tasemel. Pärast pandeemiat kasvas siseturistide ööbimiste arv Tallinna majutusasutustes hüppeliselt (vt joonis 34). Sisuliselt tähendab see, et siseturismi järsku langust ei eeldada, kuna sellele viitavaid tegureid ei ole. Hinnangus eeldati, et siseturistid veedavad Tallinna majutusasutustes 750 tuhat ööd aastas.

Joonis 34. Siseturistide ööbimiste arv Tallinna majutusasutustes Statistikaameti andmetel.

- Eeldati, et kolme suvekuu ööbimised moodustavad 35% välituristide aasta kogumahust. Eeldati, et kolmel suvekuul Tallinna majutus-asutustes veedetud ööd moodustavad 35% kogu aasta jooksul Tallinna majutusasutustes välituristide poolt veedetud öödest, mis on kooskõlas Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi (2025) pika vaatega.
- Eeldati, et alla viie voodikohaga lühiajaliste üüripindade ööbimiste maht ei kasva. Selle eelduse eesmärk on tagada ceteris paribus printsiibi kehtivus ning hinnata täiendavat tubade vajadust nii, et tulemus ei eeldaks väljaspool analüüsi täiendavat pakkumise kasvu. Arvestades, et Tallinnas pakub valdav osa lühiajalise üüriteenuse osutajaid teenust juba praegu süsteemselt ning üle viie voodikohaga, on nende pakutav tubade arv hinnangusse juba sisse arvestatud.
- Eeldati, et ühe ööbija kohta on keskmiselt vaja 0,667 tuba (s.t 1,5 ööbijat toa kohta).
- Eeldati, et täituvus kolmel suvekuul on keskmiselt 86%, arvestamata nädalasiseseid kõikumisi ja tippsündmustest tulenevaid tõuse. See vastab Benchmarking Alliance'i andmetel Tallinna majutusasutuste keskmisele täituvusele 2025. aasta kolmel suvekuul (Benchmarking Alliance, s.a.).

Nende tingimuste korral määravad vajaliku pakkumise mahu eelkõige kolm suvekuud (samuti detsember, mis on ööbimiste mahult suvekuudele lähedal). See tähendab, et madalhooaja täituvusele piiranguid ei seatud, kuid madalhooaja keskmine täituvus hinnati eraldi sellegipolest. Neid eeldusi arvestades hinnati tubade vajadus järgmiste stsenaariumite korral.

Tabel 14. Hinnanguline vajaminevate tubade arv aastatel 2035 ja 2040 erinevate ööbimismahtude stsenaariumite korral.

Stsenaarium	Tubade arv	Keskmine täituvus kõrghooajal	Keskmine täituvus madalhooajal
Aasta 2040, välituristide ööbimiste arv 3,4 miljonit	11620	86%	58,2%
Aasta 2040, välituristide ööbimiste arv 4,28 miljonit	14230	86%	57,4%
Aasta 2035, välituristide ööbimiste arv 3,26 miljonit	11215	86%	58,4%
Aasta 2035, välituristide ööbimiste arv 4,21 miljonit	14020	86%	57,5%

Arvestades, et Statistikaameti andmetel oli 2025. aasta lõpus saadaolevate tubade ja väikemajade arv 9801, tähendab see täiendavat vajadust 1414 kuni 2239 majutusasutuse toa järele.

Põhilised kasvuturud

Millistest riikidest Tallinnasse reisimine enim kasvada võiks sõltub enim ülemaailmsetest trendidest, mistõttu analüüsimetoodika keerukuse tõttu seda antud töös eraldi hinnatud ei ole ja toetutakse juba varem viidatud Deloitte'i (2024) raportile. Sellest tuleb Tallinna (ja Eesti) jaoks välja kaks paralleelset loogikat:

1. Kust tuleb maailma mõttes suurim *absoluutne* lisanduv reisijate hulk?
2. Millised on need uued kasvuturud, mille osakaal rahvusvahelises reisimises kasvab, sest keskklass laieneb ja reisimise „lävepakk“ langeb.

Nendest kahest küsimusest lähtudes on võimalik paika panna kolm suuremat gruppi riike, millest võib kasvu oodata.

1. Suurima potentsiaalse mahukasvu annavad suured turud, mis kasvatavad välisreise kümnetes miljonites. Raporti (Deloitte Strategy, Risk & Transactions, S.L.U., 2024) 2040. aasta prognoosis on suurimad *outbound*-turud Hiina (310 mln), USA (260 mln), India (145 mln), Ühendkuningriik (145 mln) ja Saksamaa (140 mln). Tallinna vaates tähendab see, et isegi kui Eesti „turuosa“ nendest riikidest on globaalses konkurentsias paratamatult väike, siis ainuüksi nende turgude kasv annab statistiliselt kõige suurema võimaluse, et siia jõuab lisanduval reisijaid (eriti kui lennuühendused ja nähtavus paranevad).
2. Teine selge kasvusuund on uued top-turud, mis jõuavad 2040. aastaks maailma mõistes tippu ja millel on seetõttu suur lisanduv potentsiaal ka väiksematele sihtkohtadele. Raport (Deloitte Strategy, Risk & Transactions, S.L.U., 2024) toob eraldi välja, et TOP5 suurendab oma turuosa ning *Pakistan, Brasiilia, Saudi Araabia, Indoneesia ja Mehhiko* sisenevad 2040. aastaks TOP15 *outbound*-turgude hulka (igaüks ligikaudu 35 mln välisreisi). See grupp on Tallinna jaoks huvitav just seetõttu, et nende turgude puhul ei pea kasv tulema seniste mustrite jätkuna, vaid pigem uute reisijate lisandumisena ja reisisageduse suurenemisena (raportis rõhutatakse, et võtmeturud kasvatavad reisimise sagedust).
3. Euroopa-siseselt (Tallinna traditsioonilise lühimaa loogika mõttes) tasub eraldi jälgida top-15 väliseid, kuid siiski suuri *outbound*-turge. Raporti järgi (Deloitte Strategy, Risk & Transactions, S.L.U., 2024) paistavad top-15 järel silma Euroopa ning samuti APAC (*Asia-Pacific*) ja AÜE, kus mitmel turul on 2040. aastaks oodatav *outbound*-maht üle 20 mln (nt Hispaania, Madalmaad, Rootsi, Poola, Rumeenia, Šveits, Belgia; lisaks AÜE, Vietnam, Tai jm). Tallinna jaoks on see sisuliselt nimekiri turgudest, kus kasv võib realiseeruda kõige lihtsamini (kuna kaugus, lendude kestus ja Euroopa kompaktsus seda toetavad)

Lõpuks on oluline meeles pidada, et kuigi raport prognoosib *outbound*-reisi kasvu väga laias plaanis (2040. aastaks kokku 2 400 mln reisi), jääb Euroopa

ja APAC osakaal endiselt domineerivaks. See tähendab, et Tallinna jaoks on kõige realistlikum suur kasv tõenäoliselt kombinatsioon: Euroopa lähiturgudest ja suurematest Euroopa *outbound*-riikidest ning valitud suurematest kaugturgudest (Hiina, USA, India, UK, Saksamaa), kus absoluutne lisanduv reisijate hulk on globaalselt nii suur, et ka väiksem sihtkoht saab kasvust osa.

Prognooside paika pidamise eeldused

Käesoleva prognoosi puhul on oluline, et tegu ei ole „klaaskuuliga“, vaid pigem struktuurse ekstrapoleerimisega, mis toetub paratamatult teiste osapoolte prognoosidele ja ajalooliste seoste jätkumisele. Juba meetoodika valikul on sees põhimõtteline piirang: kuna turisminõudluse puhul puuduvad tulevikku vaatavad sisendmuutujad, mille väärtused oleksid kindlalt teada, tekibki olukord, kus prognoos tugineb teisel prognoosil.

Olulisemad eeldused prognoosi paika pidamiseks on seega järgmised:

- Esiteks eeldab analüüs, et prognoosiperioodil ei realiseeru täiendavaid suuri šokke (nt uus tervisekriis, ulatuslik majandusšokk), mis murraks nõudlustrendi või muudaks reisimise hinnataset ja -käitumist järsult.
- Teiseks eeldab prognoos, et Tallinna Lennujaama plaanid ja investeeringud realiseeruvad ning lennuühenduste areng (nii mahu kui võrgustiku mõttes) ei jää kavandatust oluliselt maha.
- Kolmandaks eeldatakse, et siseturistide maht ei kuku tugeval määral, sest tubade vajaduse hindamisel on siseturismi maht käsitletud stabiilse lähte-eeldusena.

Prognoosi täpsust mõjutab ka see, et ajaloolistes seostes on sees mitu trendi, mis ei pruugi tulevikus samal kujul jätkuda. Näiteks on majutusstatistika ja lennureisijate mahu suhe olnud treeningandmetes mõjutatud sellest, et osa perioodist kasvas paralleelselt Eesti elanike välisreiside maht, samal ajal kui majutusasutustes ööbijate osakaal välisturistide seas on ajas muutunud. Lisaks on töös eraldi eeldus, et alla 5 voodikohaga lühiajaliste üüripindade ööbimiste maht ei kasva (*ceteris paribus*), mis on tubade vajaduse vaates kasulik lihtsustus, kuid reaalsuses võib turu regulatsioon või nõudlus seda suunda muuta.

Prognoositulemuste kokkuvõte

Prognooside põhjal hinnati järgmised ööbimiste mahud ja tuletati sellest majutuskohade tubade vajadused:

- Mudelite baashinnangu järgi võiks välisturistide ööbimiste arv Tallinna majutusasutustes olla 2035. aastaks ~3,26 mln-4,21mln ja 2040. aastaks ~3,4 mln-4,28 mln.

- Nendest mahust tulenevalt on hinnatud vajaminevate tubade arv (kõrghooaja keskmine täituvus 86%):
 - 2035: 3,26 mln ööbimist → 11 215 tuba;
4,21 mln ööbimist → 14 020 tuba
 - 2040: 3,4 mln ööbimist → 11 620 tuba;
4,28 mln ööbimist → 14 230 tuba
- Kui võrrelda seda olemasoleva tubade/väikemajade arvuga 9801 (2025 lõpp), siis tähendaks see täiendavat vajadust 1414 kuni 2239 toa järele (sõltuvalt sellest, kas realiseerub pigem alumine või ülemine stsenaarium).

Lähteriikide lõikes joonistub Tallinna jaoks välja kolm selget kasvugruppi:

- Suurim absoluutne lisanduv maht: Hiina, USA, India, Ühendkuningriik ja Saksamaa (need on 2040. vaates suurimad outbound-turud).
- Uued kiirelt esilekerkivad top-turud, mis 2040. aastaks jõuavad outbound-mahus top-15 hulka: Pakistan, Brasiilia, Saudi Araabia, Indoneesia ja Mehhiko.
- Euroopa + APAC + AÜE väiksemad kasvuturud jälgimisnimekiri, kus mitmel turul on 2040. aastaks outbound-maht üle 20 mln ja kust kasv võib Tallinna vaates realiseeruda kõige „lihtsamini“ (lühimaa-loogika ja ühenduste mõttes).

Kokkuvõte

Käesoleva uuringu eesmärk oli hinnata väliturismi rolli Tallinna majanduses, analüüsida pandeemiajärgset taastumist ning kvantifitseerida välituristide panus töökohtadesse, maksulaekumisse ja ettevõtete käibesse. Analüüs hõlmas perioodi 2018–2025 ning prognoosiosa ulatus aastani 2040.

Väliturismi maht ja taastumine

- 2025. aastal külastas Tallinna mobiilpositsioneerimise andmetel 3 422 739 väliskülastajat, neist 1 931 003 mitmepäeva- ja 1 491 736 ühepäevakülastajat.
- Majutusstatistika järgi tehti 2025. aastal Tallinnas ligikaudu 3,4 miljonit väliskülastajate ööbimist, mis jääb veidi alla kriisieelsele tipule, kuid kinnitab selget taastumist.
- COVID-19 kriisi ajal langesid mahud järsult – 2020. aastal vähenes ööbimiste arv Tallinnas ligikaudu 68%. Taastumine algas 2022. aastal ning 2024–2025 perioodil on kasv stabiliseerunud.
- 2024. aastaks oli Tallinn taastanud ligikaudu 90% kriisieelsest ööbimiste mahust. Võrdluses Läänemere piirkonna pealinnadega on Tallinn taastunud sarnaselt Balti naabritele, kuid aeglasemalt kui Kopenhaagen ja Stockholm.
- Turismiintensiivsus on Tallinnas regiooni üks kõrgemaid: 2024. aastal tehti 5,77 väliskülastajate ööbimist elaniku kohta, mis ületab enamikku võrdluslinnu.
- Eesti väliturism on tugevalt Tallinna-keskne – 2024. aastal tehti 69% kõigist Eesti väliskülastajate ööbimistest Tallinnas, mis on oluliselt kõrgem osakaal kui teistes Läänemere riikides.

Turismiga seotud ettevõtted ja majandusnäitajad

- 2024. aastal tegutses Tallinnas turismile omastes majandusharudes 6 599 aktiivset ettevõtet, mis on võrreldes 2020. aastaga ligikaudu 23% rohkem.
- Turismiga seotud ettevõtetes töötas 2024. aastal 34 275 inimest, mis ületab kriisiaegset taset ja näitab sektori tööjõumahukust.
- Suurim tööandja on toitlustussektor (12 854 töötajat 2024. aastal), millele järgnevad majutus, transport ning elamukinnisvara rent.
- Turismile omaste majandusharude deklareeritud müügitulu ulatus 2024. aastal 4332 miljoni euroni, mis on oluliselt kõrgem kui kriisiaastatel ning ületab ka 2019. aasta taseme.
- Turismivaldkonna müügitulu osakaal Tallinna ettevõtete kogumüügitulust oli 2024. aastal 9%, mis tähendab, et sektor on taastanud oma kriisieelse positsiooni linnamajanduses.
- Turismile omastes majandusharudes maksti 2024. aastal 293 miljonit eurot tööjõumakse, mis on võrreldes 2020. aastaga ligikaudu 75% kasv.
- Keskmised tööjõumaksud töötaja kohta kasvasid 2020–2024 perioodil 5 205 eurolt 8 547 euroni, viidates palgataseme ja tööjõukulu kasvule.

Väliskülastajate kulutused

- 2024. aasta väliskülastajate uuringu põhjal kulutas väliskülastaja Tallinnas keskmiselt 245 eurot külastuse kohta.
- Ühepäevakülastaja keskmine kulu oli 123 eurot, mitmepäevakülastaja keskmine kulu 336 eurot reisi kohta.
- Mitmepäevakülastused loovad seega oluliselt suurema otsese majandusliku mõju kui ühepäevased külastused.

10 000 väliskülastaja mõju Tallinna majandusele

- Ajaseeria mudel (hooajalisus + inerts; Newey–West SE) näitab positiivset seost väliskülastajate arvu ja majandusnäitajate vahel.
- Tööhõive: +10 000 külastajat on seotud ~+48 töötajaga ($p < 0,001$).
- Tööjõumaksud: +10 000 külastajat on seotud ~+0,10 mln € tööjõumaksudega ($p \approx 0,055$; piiripealne).
- Käive: +10 000 külastajat on seotud ~+4,25 mln € käibega ($p \approx 0,059$; piiripealne).
- Kulupõhiselt: 10 000 külastajat $\approx$ 2,45 mln € (245 €/külastus) kuni 3,36 mln € (336 €/külastus) otsest lisatulu.

Välisturismi prognoos kuni aastani 2040

- Prognoosi kohaselt võib välisturistide ööbimiste arv Tallinna majutusasutustes jääda:
 - 2035. aastal vahemikku 3,26 miljonit kuni 4,21 miljonit
 - 2040. aastal vahemikku 3,40 miljonit kuni 4,28 miljonit
- Prognoositud mahud eeldavad majutusvõimekuse kasvu – hinnanguliselt 1 400–2 200 täiendavat majutustuba võrreldes 2025. aasta tasemega.

Üldised järeldused

- Välisturism on Tallinna majanduses süsteemse ja märkimisväärse mõjuga sektor.
- Kriisi ajal toimunud järsk langus asendus 2022–2025 perioodil taastumisega, mille tulemusena on sektor suuremas osas taastanud oma osakaalu linnamajanduses.
- Turismisektori kõikumised mõjutavad otseselt Tallinna ettevõtlust, tööhõivet ja maksulaekumisi ning kuna 69% Eesti välisturismi ööbimistest toimub Tallinnas, kanduvad need mõjud edasi ka riigi tasandile.
- Prognoos näitab mõõdukat, kuid stabiilset kasvu kuni aastani 2040, mis eeldab jätkuvat sihtkoha konkurentsivõime tugevdamist ja majutusvõimekuse arendamist.

Kasutatud allikad

Benchmarking Alliance. (s.a.). *Insightful Benchmarking*. Salvestatud 27. veebruar 2026 <https://www.benchmarkingalliance.com>

Boeing. (s.a.). *Commercial Market Outlook*. Salvestatud 27. veebruar 2026 <https://www.boeing.com/content/dam/boeing/boeingdotcom/market/assets/downloads/2025-cmo-executive-summary.pdf>

Deloitte Strategy, Risk & Transactions, S.L.U. (2024). *NextGen travellers and destinations*. <https://www.deloitte.com/global/en/Industries/transportation/research/nextgen-travellers-destinations.html>

Eesti Pank. (s.a.). *Mitteresidentide reisirid Eestisse* [Dataset]. Salvestatud 27. veebruar 2026 <https://statistika.eestipank.ee/#/et/p/1410/r/2831/2620>

Forward Data S.L.U. (2024, november 19). *Predicting Travellers' Impact—ForwardKeys*. <https://forwardkeys.com/>

Majandus- ja kommunikatsiooniministeerium. (2025). *Eesti turismi pikk vaade 2025-2035*. <https://www.mkm.ee/sites/default/files/documents/2025-02/Lisa%201.%20Turismi%20pikk%20vaade%202025-2035.pdf>

OECD. (2024). *OECD Tourism Trends and Policies 2024. OECD Tourism Trends and Policies, 2024*. <https://doi.org/10.1787/80885d8b-en>

Saar, I., Viks-Binsol, P., Repnau, M., Terk, E., Kirs, K., Lööke, K., & Kukk, U. (2025). *Rakendusuuring „Lühiajalise üüri turg Eestis“*. Civitta Eesti AS, Tallinna Ülikool.

Statistikaamet. (s.a.). *TU131: MAJUTATUD JA MAJUTATUTE ÖÖBIMISED MAAKONNA JA ELUKOHARIIGI JÄRGI (KUUD)* [Dataset]. Salvestatud 27. veebruar 2026 https://andmed.stat.ee:443/pxweb/et/stat/stat___majandus___turism-ja-majutus___majutus/TU131.px/

The World Tourism Organization of the United Nations. (s.a.). *International tourism recovers pre-pandemic levels in 2024*. Salvestatud 27. veebruar 2026 <https://www.untourism.int/news/international-tourism-recovers-pre-pandemic-levels-in-2024?%27=>

Turu-Uuringute AS. (2024). *Väliskülastajate piiriuuring 2023*. <https://file.visittallinn.ee/ymgmbe/tallinn.pdf>

World Travel & Tourism Council. (s.a.). *Travel & Tourism Economic Impact Research (EIR)*. Salvestatud 27. veebruar 2026 <https://wtcc.org/research/economic-impact>

Lisad

Lisa 1. Turismile omased tegevusalad 2008 EMTAK koodi järgi

EMTAK aasta	Kood EMTAK	Tegevusala tekst
2008	491	Sõitjate linnadevaheline raudteevedu
2008	49101	Sõitjate raudteevedu
2008	493	Sõitjate muu maismaavedu
2008	4931	Sõitjate asulasisene ja linnalähitransport
2008	49311	Sõitjate regulaarvedu trammi ja trollibussiga
2008	49319	Sõitjate muu kohalik liinivedu
2008	4932	Taksovedu
2008	4939	Sõitjate muu mujal liigitamata maismaavedu
2008	49391	Sõitjate maakondadevaheline ja rahvusvaheline liinivedu
2008	50	Veetransport
2008	501	Sõitjatevedu merel ja rannavetes
2008	503	Sõitjatevedu sisevetel
2008	511	Sõitjate õhustransport
2008	51221	Kosmosetransport
2008	55	Majutus
2008	551	Hotellid ja muu sarnane majutus
2008	55101	Hotellid
2008	55102	Motellid jms majutus
2008	55103	Külalistemajad
2008	552	Puhkuse- ja muu lühiajaline majutus
2008	55201	Hostelid
2008	55202	Puhkemaja
2008	55203	Puhkeküla ja puhkelaager
2008	55204	Külaliskorter
2008	55205	Kodumajutus
2008	553	Laagriplatsid, vagunelamute ja haagissuvilate parkimisplatsid
2008	559	Muu majutus
2008	56	Toidu ja joogi serveerimine
2008	561	Restoranid ja liikuvad toitlustuskohad
2008	56101	Restoranid jm toitlustuskohad
2008	5621	Toitlustamine üritustel
2008	5629	Muu toitlustamine
2008	563	Jookide serveerimine
2008	68201	Enda või renditud kinnisvara üürileandmine ja käitus
2008	77	Rentimine ja kasutusrent
2008	771	Mootorsõidukite rentimine ja kasutusrent

2008	7711	Sõiduautode ja väikebusside (täismassiga alla 3,5 t) rentimine ja kasutusrent
2008	7712	Veokite rentimine ja kasutusrent
2008	772	Tarbeesemete ja kodumasinade väljaüürimine ja kasutusrent
2008	7721	Vabaaja- ja sporditarvete väljaüürimine ja kasutusrent
2008	7722	Videokassettide ja DVD-de laenutamine
2008	7729	Muude tarbeesemete ja kodumasinade väljaüürimine ja kasutusrent
2008	7734	Veetranspordivahendite rentimine ja kasutusrent
2008	7735	Õhutranspordivahendite rentimine ja kasutusrent
2008	7739	Mujal liigitamata masinate, seadmete jm materiaalse vara rentimine ja kasutusrent
2008	77399	Muu mujal liigitamata masinate, seadmete jm materiaalse vara rentimine ja kasutusrent
2008	774	Intellektuaalomandi ja sarnaste toodete (v.a autoriõigusega tööd) rentimine
2008	79	Reisibüroode ja reisikorraldajate tegevus, reserveerimine ning sellega seotud tegevus
2008	791	Reisibüroode ja reisikorraldajate tegevus
2008	7911	Reisibüroode tegevus
2008	7912	Reisikorraldajate tegevus
2008	799	Muu reserveerimine ja sellega seotud tegevus
2008	79901	Muu reisimisega seotud reserveerimine, sh giidide, piletiagentuuride ja turismiinfopunktide tegevus
2008	90	Loome-, kunsti- ja meelelahutustegevus
2008	9001	Lavakunst
2008	90011	Teatri- ja tantsuetenduste lavastamine ja esitamine
2008	90012	Kontsertide lavastamine ja esitamine, muusikaline loometegevus jms tegevus
2008	9002	Lavakunsti abitegevused
2008	9003	Kunstialane loometegevus
2008	9004	Teatri-, kontserdi- jms hoonete käitus
2008	9102	Muuseumide tegevus
2008	9103	Ajalooliste kohtade ja ehitiste jms vaatamisväärsuste käitus
2008	9104	Botaanika- ja loomaaedade ning looduskaitsealade tegevus
2008	91042	Kaitsealade tegevus
2008	93	Sporditegevus ning lõbustus- ja vaba aja tegevused
2008	931	Sporditegevus
2008	9311	Spordirajatiste käitus
2008	93199	Mujal liigitamata sporditegevus
2008	932	Lõbustus- ja vaba aja tegevused
2008	9321	Lõbustusparkide ja temaatiliste lõbustusparkide tegevus
2008	9329	Muud lõbustus- ja vaba aja tegevused

